

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

62 metai

2019 m. sausio 14 d.

Turinys

III Parengiamieji aktai

AUDITO RŪMAI

2019/C 17/01

Nuomonė Nr. 6/2018 (pagal SESV 287 straipsnio 4 dalį ir 322 straipsnio 1 dalies a punktą) dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės . . . . .

1

III

(Parengiamieji aktai)

AUDITO RŪMAI

NUOMONĖ Nr. 6/2018

(pagal SESV 287 straipsnio 4 dalį ir 322 straipsnio 1 dalies a punktą)

dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės

(2019/C 17/01)

TURINYS

	<i>Dalis</i>	<i>Puslapis</i>
ĮVADAS	1–4	3
APIBENDRINAMASIS VERTINIMAS LYGINANT SU PAGRINDINIAIS KOMISIJOS TIKSLAIS	5–14	4
STRATEGINIAI KLAUSIMAI IR SANGLAUDOS POLITIKOS TIKSLAI	15–46	5
ES prioritetų įgyvendinimas	15–23	5
Bendras taisyklių sąvadas	24–25	7
Biudžetinis lankstumas	26–30	8
Palankių sąlygų investicijoms sudarymas	31–43	9
Laikotarpio vidurio peržiūra	44–46	11
PROGRAMAVIMO IR STEBĖJIMO SISTEMA	47–68	12
Programuojant taikomas supaprastinimo principas	47–49	12
Atskaitomybės, supaprastinimo ir veiksmingumo pusiausvyra	50–56	13
Veiksmingumo pagrindas	57–60	14
Informacijos apie veiksmingumą stebėjimas ir naudojimas	61–68	15
ĮGYVENDINIMO SISTEMA IR TINKAMUMO FINANSUOTI TAISYKLĖS	69–97	18
Finansinės priemonės	69–75	18
Supaprastinti įgyvendinimo būdai	76–84	20
Projektų atranka ir tinkamumo finansuoti taisyklės	85–90	22
Atšauktos taisyklės	91–97	23
ATSKAITOMYBĖS TVARKA	98–132	25
Vaidmenys ir pareigos valdymo ir kontrolės sistemose	98–104	25
Standartinė valdymo ir kontrolės sistema	105–111	26

Valdymo ir kontrolės sistemoms taikomos proporcingesnės priemonės	112–120	28
Ataskaitų ir finansinių pataisų pateikimas	121–125	29
Audito Rūmų patvirtinimo sąlygos	126–132	30
GALUTINĖS PASTABOS	133–139	32
PRIEDAS		34

IVADAS

1. 2018 m. gegužės 29 d. Komisija paskelbė savo pasiūlymą⁽¹⁾ dėl Bendrųjų nuostatų reglamento septyniems ES pasidalijamojo valdymo fondams naujuoju 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu. Komisijos pasiūlymo teisinis pagrindas reiškia, kad konsultacija su Audito Rūmais yra privaloma⁽²⁾. Ši nuomonė atitinka konsultavimosi reikalavimą.

2. Septyni fondai, kurie kartu sudarytų apie 360 milijardų eurų sumą – trečdalį viso ES biudžeto 2021–2027 m. laikotarpiu, yra:

— Europos regioninės plėtros fondas (ERPF);

— „Europos socialinis fondas +“ (ESF+);

— Sanglaudos fondas (SF);

— Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF);

— Prieglobsčio ir migracijos fondas (PMF);

— Vidaus saugumo fondas (VSF);

— Sienų valdymo ir vizų priemonė (SVVP).

3. Nuomonė pradedama mūsų analizės, koku mastu šis pasiūlymas atitinka jam Komisijos nustatytus tris pagrindinius tikslus, santrauka; šie tikslai apžvelgiami visame BNR projekte: gerokai sumažinti paramos gavėjams ir vadovujančiosioms institucijoms tenkančią administracinę naštą, padidinti galimybes lanksčiau koreguoti programos tikslus ir išteklius atsižvelgiant į kintančias aplinkybes ir programas labiau suderinti su ES prioritetais ir padidinti jų rezultatyvumą⁽³⁾. Pats BNR projektas yra labai plačios apimties, todėl atlikdami savo tikrinimą, jo sudedamąsias dalis grupuojame taip: sanglaudos politikos tikslai ir programavimo ir stebėjimo sistema (susiję su pasiūlymo I, II, III, IV ir VIII antraštinėmis dalimis), įgyvendinimo sistema ir tinkamumo finansuoti taisyklės (V ir VII antraštinės dalys) ir galiausiai atskaitomybės tvarka, įskaitant EAR atliekamą auditą (VI antraštinė dalis).

4. Visoje analizėje pateikiame daugybę klausimų, kuriuos turi apsvarstyti Komisija ir teisės aktų leidėjai. Nurodome BNR projekto straipsnį (-ius), su kuriuo (-iais) yra susiję šie klausimai, tačiau kai kurie iš jų, jeigu to norėtų teisės aktų leidėjai, galėtų būti sprendžiami žemesnio lygio pagalbinuose teisės aktuose – deleguotuose ir įgyvendinimo aktuose – arba parengiant atskiras gaires. Pagalbiniais teisės aktams skiriama mažiau dėmesio nei reglamentams, net jei dėl šių teisės aktų gali atsirasti nereikalingas sudėtingumas ir administracinė našta. Yra du svarstyliniai klausimai, kurie apima daugiau nei BNR ir jo pagalbiniai teisės aktai, tačiau mūsų manymu yra pakankamai svarbūs, kad atkreiptų Komisijos ir teisės aktų leidėjų dėmesį (5 ir 18 svarstyliniai klausimai). Galiausiai Priede pateikiamas konkrečių pasiūlymų dėl projekto su kryžminėmis nuorodomis į atitinkamą svarstytiną klausimą sąrašas.

⁽¹⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės (COM(2018) 375 final).

⁽²⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnio 1 dalies a punktas. 2018 m. birželio 21 d. Europos Audito Rūmai iš Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos gavo raštus, kuriuose prašoma pateikti savo nuomonę.

⁽³⁾ Aiškinamasis memorandumas, 5 skirsnis, COM(2018) 375 final.

APIBENDRINAMASIS VERTINIMAS LYGINANT SU PAGRINDINIAIS KOMISIJOS TIKSLAIS

5. BNR grindžiamas ankstesniu programavimo laikotarpiu nustatyta sistema. Jame nustatyti bendri politikos tikslai, apibrėžiamas lėšų paskirstymas visose 27 valstybėse narėse ir pateikiamos politikos programavimo ir įgyvendinimo taisyklės. Kitaip nei lygiavėčio reglamento, skirto 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui⁽⁴⁾, atveju, šio pasiūlymo poveikio vertinimas nebuvo atliktas. Kaip matyti iš aiškinamojo memorandumo, taip yra dėl to, kad pasiūlyme nustatytos bendros kitų politikos sričių taisyklės ir įgyvendinimo mechanizmas⁽⁵⁾. Buvo atlikti konkrečioms septyniems Bendrųjų nuostatų reglamentu reglamentuojamiems fondams skirtų reglamentų⁽⁶⁾ poveikio vertinimai. Tačiau šie vertinimai neapima kai kurių bendros svarbos klausimų, kaip antai, fiksuotųjų sumų lygis taikant supaprastintas paramos formas (81 dalis) ir siūlomų proporcingesnių priemonių poveikis (112–120 dalys).

6. Pagrindiniai Komisijos tikslai, kuriais buvo grindžiamas siūlomos politikos formavimas – politikos įgyvendinimo lankstumas ir didesnis finansavimo ir ES prioritetų suderinimas⁽⁷⁾. Toliau pateikėme pagrindines savo išvadas dėl kiekvieno tikslo; atlikdami savo, kaip ES išorės auditoriaus vaidmenį, taip pat pateikiame siūlomos naujos atskaitomybės tvarkos analizę.

Supaprastinimas

7. Šiame pasiūlyme aiškiai atsispindi Komisijos pastangos atsižvelgti į raginimus supaprastinti sanglaudos politiką. Mes visiškai pritariame Komisijos siekiams supaprastinti ją, o BNR projekte yra daug elementų, kuriuos reikia supaprastinti. Tačiau daugeliu atvejų manome, kad galima supaprastinimo naudą, susijusią su mažesne administracine našta ir sutaupymu, nusveria didesnė rizika, kylanti taisyklių laikymuisi ir patikimam finansų valdymui.

8. Pavyzdžiui, teigiamai vertiname tai, kad programų struktūra iš esmės yra išsaugota. Tačiau taip pat pažymime, kad kai kurios BNR pasiūlymo nuostatos nepakankamai aiškios, todėl gali atsirasti skirtingų taisyklių aiškinimų, turinčių įtakos teisiniam tikrumui. Pavyzdžiai: laikotarpio vidurio peržiūros metodika (45 dalis), pagrindinių kontrolės reikalavimų vertinimo kriterijai (101 dalis) ir proporcingesnių priemonių taikymo sąlygos (117 dalis).

9. Pasiūlyme siūloma daug supaprastinimo priemonių, pavyzdžiui, supaprastinto išlaidų apmokėjimas ir su išlaidomis nesusijęs finansavimas, kuriomis, jei valstybės narės jas tinkamai parengtų ir veiksmingai taikytų, būtų galima dėmesį sutelkti nebe į išlaidas, o į rezultatus. Vis dėlto, taikant šių siūlomų priemonių derinį gali būti kompensuojama didesnė arba mažesnė už patirtų išlaidų lygį suma ir gali kilti pavojus, kad pasiekti ekonominio naudingumo nepavyks.

10. Pašalinus, kaip siūloma, kai kurias dabar galiojančias procedūras, pavyzdžiui, programų *ex ante* vertinimus, didelės apimties projektų įvertinimus, strateginių ataskaitų teikimą ir veiksmingumo rezervą, gali atsirasti galimybė jas supaprastinti, tačiau mūsų nuomone, jas pašalinus sumažėtų veikiančių mechanizmų galimybės siekti rezultatų.

Lankstumas

11. BNR siūloma daug priemonių, kuriomis remiamas lankstesnis ES biudžetas ir kurioms mes iš esmės pritariame. Naujas elementas, siūlomas 2021–2027 m laikotarpiui, – siūloma turėti dviejų etapų (5 + 2) programavimą trims fondams, pagal kurį asignavimai paskutiniams dvejiems metams būtų nustatomi 2025 m., atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą. Nors šis elementas gali padėti veikti lanksčiau ir padėti padidinti pajėgumą reaguoti į kintančias aplinkybes, mums susirūpinimą kelia siūlomas peržiūros laikas ir susijusi administracinė našta, kuri greičiau yra apsunkinimas, o ne supaprastinimas. Taip pat manome, kad kai kuriuos naudojamus procesus reikia išsamiau paaiškinti.

Finansavimo ir ES prioritetų suderinimas.

12. Palankiai vertiname Komisijos veiksmus, kurių ėmėsi siekdama sustiprinti ES finansavimo ir aukšto lygio ES ekonomikos valdymo tvarkos – Europos semestro – ryšį, pavyzdžiui, papildomą dėmesį atitinkamų konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų įgyvendinimui programose. Taip pat pritariame perėjimui nuo *ex ante* sąlygų prie paprastesnių reikiamų sąlygų ir pateikiame keletą šių sąlygų aspektų Komisijai apsvarstyti.

⁽⁴⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013 (OL L 347, 2013 6 27, p. 320).

⁽⁵⁾ Aiškinamasis memorandumas, 3 skirsnis, COM(2018) 375 *final*.

⁽⁶⁾ COM(2018) 372 *final*; COM(2018) 382 *final*; COM(2018) 390 *final*; COM(2018) 472 *final*; COM(2018) 473 *final*; COM(2018) 471 *final*.

⁽⁷⁾ Aiškinamasis memorandumas, 5 skirsnis, COM(2018) 375 *final*.

13. Kitur turime didesnių problemų. Kitaip nei BNR ankstesniais dviem programavimo laikotarpiais, BNR projektas kitam programavimo laikotarpiui nėra pagrįstas ES masto strategija arba tikslais. Vietoj to BNR siūlomi penki aukšto lygio politikos tikslai, kurie nėra išreiškiami išmatuojamais kiekybiniais rezultatais ES lygmeniu. Taigi BNR nepavyko nustatyti aiškios vizijos, ko ES nori pasiekti įgyvendindama savo politiką. Pagrindinius strateginius tikslus veikiau turi nustatyti valstybės narės, o ne ji. Todėl manome, kad pasiūlyme finansavimas nėra suderintas su ES prioritetais ir kad jis yra mažiau orientuotas į veiklos rezultatus, negu 2014–2020 m. laikotarpiu.

Atskaitomybės tvarka

14. Kalbant apie atskaitomybę, pasiūlymu atsakomybė už įgyvendinimą perkeliama valstybėms narėms, išplečiama vieno bendro audito tvarka ir sumažinamas Komisijos vaidmuo. Atlikus siūlomą valdymo patikrinimų racionalizavimą, juos sutelkiant į didelės rizikos sritis ir teisingai pritaikant, būtų galima sumažinti administracinę naštą ir padidinti šių patikrinimų veiksmingumą. Tačiau siūlomomis proporcingesnėmis priemonėmis, taikomomis kontrolės sistemoms, iš esmės panaikinama Komisijos priežiūra ir galėtų būti keliamas pavojus ES fondams. Šis pasiūlymo elementas galėtų kelti pavojų pasiekimams pastaruosius du dešimtmečius kuriamos vidaus kontrolės srityje. Komisijai siūlome keletą svarstytinų klausimų šioje srityje.

STRATEGINIAI KLAUSIMAI IR SANGLAUDOS POLITIKOS TIKSLAI

ES prioritetų įgyvendinimas

Išankstinis lėšų paskirstymas valstybėms narėms

15. Didžiosioms ES biudžeto dalims (visų pirma toms, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas), didžiausias išlaidų lygis kiekvienai daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijai yra paskirstytas į metinius asignavimus pagal valstybes nares. Nors šis išankstinis lėšų paskirstymas grindžiamas daugeliu argumentų (BNR 102–104 straipsniai ir XXII priedas), tarp jų nėra su veiksmingumu susijusių kriterijų.

16. Ankstesnėse audito ataskaitose esame nurodę, kad yra sunku užtikrinti gerus kokybinius rezultatus taikant schemas, pagal kurias valstybėms narėms lėšų įsisavinimas yra savaiminis tikslas⁽⁸⁾. Mūsų nuomone, paskirstant finansavimą turėtų būti vadovujamasi strateginiais prioritetais (politikos tikslais). Pažymime, kad to nedaroma ir kad, priešingai, nustatant prioritetus (BNR 4 straipsnis) vadovujamasis finansavimu.

Paramos telkimo pagal temas reikalavimai

17. BNR projekte užtikrinamas finansavimo tęstinumas įgyvendinant jo politikos tikslus (4 straipsnis), šiuo klausimu jame remiamos tos pačios sritys, kurioms buvo teikiamas prioritetas 2014–2020 m. laikotarpiu pagal strategiją „Europa 2020“.

18. Jame taip pat toliau pateikiami paramos telkimo pagal temas reikalavimai (8 straipsnis), pagal kuriuos investicijos nukreipiamos į inovacijas, žalesnę ir mažo anglies dioksido kiekio Europą (ERPF/SF reglamento pasiūlymo 3 straipsnis) ir socialinę įtrauktį ir kovojama su jaunimo nedarbu (ESF+ reglamento pasiūlymo 7 straipsnis). Atlikdami ankstesnius auditus nustatėme, kad paramos telkimo pagal temas reikalavimai turėjo didelį poveikį tinkamų finansavimo prioritetų nustatymui⁽⁹⁾. Todėl teigiamai vertiname tai, kad šie reikalavimai buvo išsaugoti, nes juos taikant būtų galima tikslingiau paskirstyti ES finansavimą, taigi ir kuo labiau padidinti šių nedidelių išteklių poveikį.

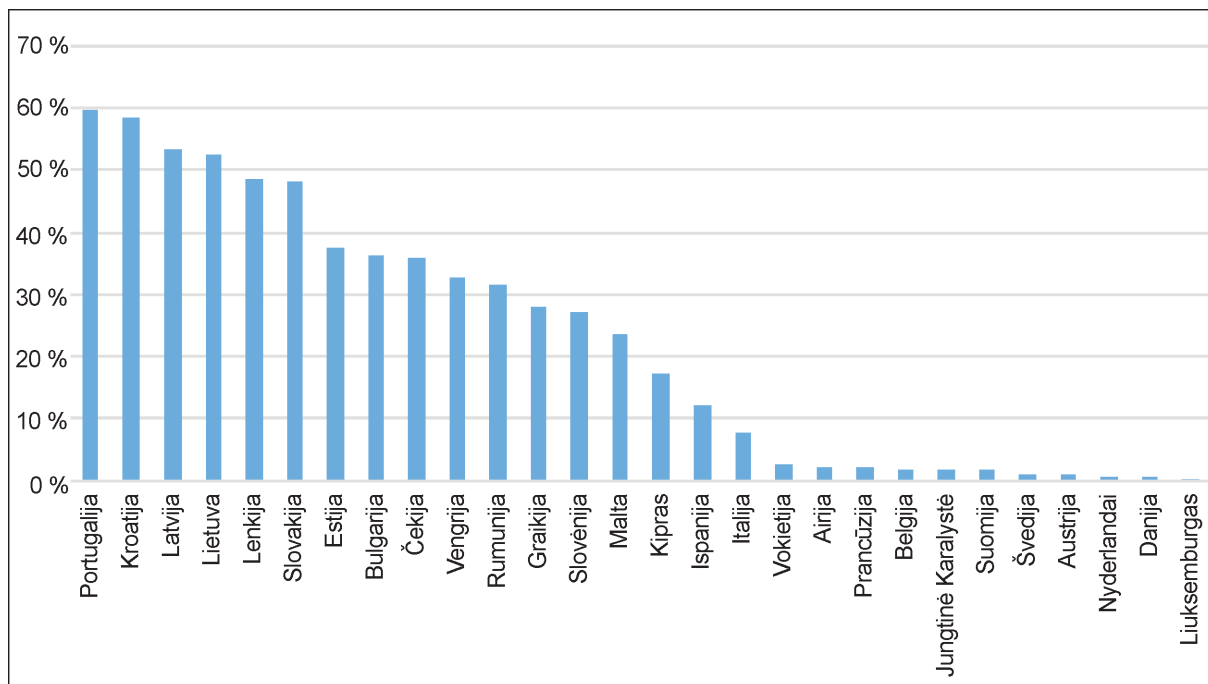
⁽⁸⁾ 2012 finansinių metų metinės ataskaitos 10.4 dalis (OL C 331, 2013 11 14, p. 1). Žr. taip pat Nuomonės Nr. 7/2011 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos ERPF, ESF, SF, EŽŪFKP ir EJRŽF, kurių veiklos gairės pateiktos Bendroje strateginėje programoje, bendros nuostatos ir ERPF, ESF ir SF taikytinos bendrosios nuostatos 4 dalį (OL C 47, 2012 2 17, p. 1).

⁽⁹⁾ Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų“, 67–80 dalys.

19. Vis dėlto pažymime, kad ES finansavimas kaip visų viešųjų išlaidų dalis valstybėse narėse skiriasi ir kai kuriose iš jų yra labai mažas (žr. diagramą). Šiose valstybėse, net paramą sutelkus pagal temas, ES finansavimo sėkmė daugiausia priklausys nuo jų gebėjimo sutelkti papildomą nacionalinį finansavimą.

Diagrama

ERPF ir SF kaip 2015–2017 m. viešųjų investicijų procentinė dalis

Šaltinis – Komisijos tarnybų darbo dokumentas „Poveikio vertinimas“, SWD(2018) 282 final.

ES lygmens strategija ir tikslai

20. Anksčiau pranešėme, kad ES tikslai turi būti paversti naudingais vadovybei skirtais tikslais ir užduotimis, kad būtų galima nuolat stebėti fondų indėlių įgyvendinant ES prioritetus ir teikti apie šį indėlių ataskaitas⁽¹⁰⁾. Savo pasiūlyme Komisija tvirtina, kad BNR tikslai būtų geriau suderinti su ES prioritetais⁽¹¹⁾, tačiau BNR projekte aiškiai nenurodoma, kokie šie ES prioritetai yra. Kitaip nei BNR ankstesniais dviem programavimo laikotarpiais, BNR laikotarpiui po 2020 m. nėra pagrįstas bendra ES strategija arba tikslais. Pripažįstame, kad kitais metais bus Europos Parlamento rinkimai ir nauja Komisija, todėl rengti strategiją gali būti per anksti. Tačiau aukšto lygio informavimo apie BNR tikslą strategijos neturėjimas yra didelis aplaidumas. Savo 2014 ir 2015 m. metinėse ataskaitose atkreipėme dėmesį į sunkumus, kylančius dėl to, kad strategija „Europa 2020“ nesuderinta su DFP laikotarpiais arba Komisijos įgaliojimų terminu⁽¹²⁾.

21. Vietoj to daroma nuoroda į fondų indėlių siekiant neapibrėžtų tikslų, pavyzdžiui, tikslo „integruoti klimato politikos veiksmus“ (9 konstatuojamoji dalis ir 4 straipsnio 3 dalis)⁽¹³⁾ ir tikslo „konkrečių fondų uždaviniai pagal Sutarties 174 straipsniu grindžiamus jų tikslus“ (8 konstatuojamoji dalis ir 4 straipsnio 2 dalis). Be to:

— dėl trijų sanglaudos ir EJRŽF fondų nėra paaiškinimo, kad Sutartyje nustatyti ES prioritetai⁽¹⁴⁾ paverčiami penkiais (žemesnio lygio) BNR projekto politikos tikslais (4 straipsnis);

⁽¹⁰⁾ 2014 finansinių metų ataskaitos 3 skyrius (OL C 373, 2015 11 10, p. 1).

⁽¹¹⁾ Aiškinamasis memorandumas, 5 skirsnis, COM(2018) 375 final.

⁽¹²⁾ Audito Rūmų 2014 finansinių metų metinės ataskaitos 3.8 dalis ir 2015 finansinių metų metinės ataskaitos 3.21 dalis (OL C 375, 2016 10 13, p. 1).

⁽¹³⁾ Apie ES klimato politikos veiksmų integravimą į įvairias finansavimo priemones informavome Specialiojoje ataskaitoje Nr. 31/2016 „Bent vieną iš penkių ES biudžeto eurų išleisti klimato politikai – vykdomas plataus užmojo darbas, bet yra didelė rizika, kad tikslai nebus pasiekti“.

⁽¹⁴⁾ SESV, 174 straipsnis.

- šie penki politikos tikslai yra suformuluoti nekonkrečiomis sąvokomis labai aukštu aspiracijų lygiu (4 straipsnis)⁽¹⁵⁾; nors konkretiems fondams skirtuose reglamentuose pateikiama daugiau informacijos apie išlaidų sritis, kurios galėtų padėti siekti kiekvieno politikos tikslo, šie tikslai nesudaro išmatuojamų ir kiekybiškai įvertinamų veiklos tikslų rinkinio;
- politikos tikslai yra susiję tik su keturiais fondais; konkretiems fondams skirtuose reglamentuose nustatomi atskiri politikos tikslai dėl PMIF, VSF ir ISVF (preambulės 8 punktą ir 1 straipsnio 3 dalis);
- neseniai paskelbtuose apžvalginiuose pranešimuose atkreiptas dėmesys į ES pridėtinės vertės svarbą paskirstant išteklius ir rengiant bei vertinant išlaidų programas⁽¹⁶⁾. Kadangi iš dalies keičiamame Finansiniame reglamente nėra ES pridėtinės vertės apibrėžties, Komisijai nustatant BNR sistemą sunku taikyti šią koncepciją.

22. Todėl BNR projekte nėra nustatytos aiškios vizijos, ko ES nori pasiekti su fondais, kuriuos ji finansuoja, o dėl to kyla galima rizika politikos rengimui, įgyvendinimui ir poveikiui.

23. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

1. pasiūlyti aiškius ES prioritetus kartu su susijusiais tikslais, prie kurių turėtų prisidėti fondai ir tai darant spręsti klausimus, kuriuos keliamo 21 dalyje (BNR projekto 4 straipsnis).

Bendras taisyklių sąvadas

24. Komisijos pasiūlymo dėl BNR tikslas – pateikti paprastą ir išsamų taisyklių sąvadą, kuriame būtų pateikiamos visiems skirtos suderintos įgyvendinimo taisyklės⁽¹⁷⁾. Palankiai vertiname supaprastintą bendrą teisės aktų struktūrą, kurioje yra mažiau gerokai trumpesnių reglamentų. Dabar ją sudaro trys teisės aktų lygmenys – BNR, konkretiems fondams skirtų reglamentų ir deleguotųjų aktų, – pagrįsti įgaliojimais, nustatytais BNR – mažiau nei ankstesniu programavimo laikotarpiu⁽¹⁸⁾.

25. Pirmą kartą septyni pagal pasidalijamojo valdymo principą veikiantys fondai (2 dalis) apimti vienoje teisinėje sistemoje. Kaip ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu⁽¹⁹⁾, Komisija tvirtina, kad tai turi įtakos fondų paramos įgyvendinimo supaprastinimui ir jų sinergijos skatinimui⁽²⁰⁾. Tačiau pažymime, kad įgyvendinimo taisyklės suderintos tik iš dalies, nes BNR skirtingiems fondams tebetaikomos skirtingos taisyklės. Pavyzdžiui,

- nors finansinės taisyklės taikomos visiems septyniems fondams, bendrosios nuostatos taikomos tik keturiems iš šių fondų (1 straipsnio 1 dalis) – SF, ERPF, ESF+ ir EJŖŽF;

⁽¹⁵⁾ „Pažangesnė Europa“; „Žalesnė ir maža anglies dioksido kiekio Europa“; „Geriau sujungta Europa“; „Socialiai atsakingesnė Europa“; „Piliečiams artimesnė Europa“.

⁽¹⁶⁾ Apžvalginis pranešimas „ES finansų ateitis: ES biudžeto veikimo reforma“, 33 dalis; apžvalginis pranešimas „Komisijos pasiūlymas dėl 2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos“, 26 dalis.

⁽¹⁷⁾ Europos Komisijos supaprastinimo vadovas, 2018 m., p. 2.

⁽¹⁸⁾ Nuomonė Nr. 7/2011 dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendrosios nuostatos, 5 dalis.

⁽¹⁹⁾ Metinės 2014 finansinių metų ataskaitos 3.39 punktą.

⁽²⁰⁾ Europos Komisijos Supaprastinimo vadovo (2018 m.) 2 puslapis ir Aiškinamojo memorandumo COM(2018) 375 final 7 puslapis: „Šis supaprastinimas leidžia užtikrinti įvairių vieno tikslo krypčių sąveiką ir lankstumą, nes pašalinamas dirbtinis skirtingų politikos sričių, kuriomis prisidedama prie to paties tikslo, atskyrimas.“

- VIII antraštinė dalis dėl finansinės programos netaikoma EJŖŽF (1 straipsnio 4 dalis);
- fondai taiko skirtingas stebėjimo priemones programoms: metinę veiklos rezultatų ataskaitą dėl EJŖŽF, PMF, VSF ir SVVP (36 straipsnio 6 dalis) ir 2031 m. vasario 15 d. (38 straipsnis) teiktiną galutinę veiklos rezultatų ataskaitą dėl ERPF, SF ir ESF+.

Biudžetinis lankstumas

Tinkamumo finansuoti laikotarpis

26. Pirmiau atkreipėme dėmesį į problemas (visų pirma administracinę naštą ir jos vėlesnes pasekmes vėlesniems programavimo laikotarpiams), kurios kyla tuomet, jei du skirtingi tinkamumo finansuoti laikotarpiai iš dalies sutampa. Todėl palankiai vertiname pasiūlymą pagal 99 straipsnį baigiantis 2021–2027 m. laikotarpiui sutrumpinti šį laikotarpį nuo trejų metų iki dvejų (kalbant žargonu, pereiti nuo $n+3$ prie $n+2$), kaip pirmą žingsnį teisinga kryptimi siekiant tinkamumą finansuoti kuo geriau suderinti su programavimo laikotarpiu ⁽²¹⁾.

Galimybės perkelti finansavimą iš vienos programos į kitą lankstumas

27. BNR siūloma užtikrinti, kad nebereikėtų Komisijos sprendimo dėl finansinių perkėlimų tarp prioritetų, kurie yra remiami to paties fondo lėšomis, toje pačioje programoje ir tai pačiai regionų kategorijai, siekiančių ne daugiau kaip 5 % pradinių prioriteto asignavimų, bet ne daugiau kaip 3 % programos biudžeto (19 straipsnio 5 dalis). BNR taip pat numatoma galimybė perkelti ne daugiau kaip 5 % asignavimų tarp visų pagal pasidalijamojo valdymo principą valdomų fondų ir kitų priemonių (21 straipsnis). Šia galimybe perkelti fondų lėšas suteikiama daugiau lankstumo valstybėms narėms ir turėtų būti padedama joms išleisti joms skirtas lėšas.

28. Tačiau, mūsų nuomone, pagrindinis biudžeto asignavimų perkėlimų tikslas – palengvinti lėšų panaudojimą; bet kokie perkėlimai turėtų būti atsakas į skubiausius poreikius. Be to, dėl tokių perkėlimų gali kilti papildomų sunkumų atliekant veiklos peržiūros plano ir kitų administracinių procesų korekcijas; taip pat neaišku, kaip bus apskaičiuojama perkeltina suma. BNR konkrečiai nenurodyta, ar procentiniai dydžiai, kuriuos galima perkelti, yra susiję su pirminių asignavimu, ar su asignavimu bet koku metu.

Dviejų etapų (5 + 2) programavimas

29. Naujas elementas, siūlomas 2021–2027 m. laikotarpiui, – dviejų etapų programavimas ERPF, SF ir ESF+, pagal kurį finansiniai asignavimai programose nustatomi tik pirmiems penkeriems metams (2021–2025 m.) (17 straipsnio 6 dalis), o asignavimai paskutiniams dvejiems metams būtų nustatomi 2025 m., atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą (14 straipsnio 2 dalies a punktą). Tai turėtų padėti veikti lanksčiau ir padėti padidinti pajėgumą reaguoti į kintančias aplinkybes. Tačiau dėl visų programų dalinio keitimo tuo pat metu proceso gerokai padidės Komisijai ir valstybėms narėms tenkanti administracinė našta ankstyvaisiais programų įgyvendinimo etapais ⁽²²⁾.

30. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

2. paaiškinti fondų lėšų perkėlimo sąlygas ir užtikrinti, kad būtų skiriamas reikiamas dėmesys rezultatams (BNR projekto 19 ir 21 straipsniai);

3. pakartotinai apsvarstyti siūlomą dviejų etapų programavimo metodą (BNR projekto 17 straipsnio 6 dalis), nepamirštant rizikos, susijusios su administracine našta.

⁽²¹⁾ Specialioji ataskaita Nr. 36/2016 „2007–2013 m. sanglaudos ir kaimo plėtros programų užbaigimo tvarkos vertinimas“, 129–130 dalys ir 4 rekomendacija.

⁽²²⁾ Specialioji ataskaita Nr. 17/2018 „Komisijos ir valstybių narių veiksmams 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pavyko išspręsti menko lėšų panaudojimo problemą, bet nepakankamai dėmesio skirta rezultatams“, 4 pav.

Palankių sąlygų investicijoms sudarymas

Ekonomikos valdymas ir sąsajos su sanglaudos politika

31. Palankiai vertiname Komisijos veiksmus, kurių ėmėsi siekdama sustiprinti ES finansavimo ir aukšto lygio ES ekonomikos valdymo tvarkos – Europos semestro – ryšį. Palankiai vertiname galimybę peržiūrėti ir iš dalies pakeisti programas, siekiant padėti įgyvendinti atitinkamas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, skirtas valstybėms narėms (15 straipsnis).

32. Tačiau, kad būtų galima tinkamai pasinaudoti šiomis nuostatomis ir sustiprinti ES finansavimo ir ES prioritetų ryšį, Komisijai reikia užtikrinti, kad jos siūlomos konkrečiai šaliai skirtos rekomendacijos būtų tinkamos, kad jas būtų galima įgyvendinti ir kad jomis būtų galima tiesiogiai prisidėti šalinant nustatytus trūkumus. Neseniai pranešėme tiek apie tai, kad nėra sisteminio nuodugnios apžvalgose ir BNR, skirtame valstybėms narėms⁽²³⁾, nustatytų konkrečių disbalansų ir BNR formulavimo trūkumų ryšio. Vėlesnėje ataskaitoje rekomendavome, kad BNR būtų patikslintas rekomendacijos ir susijusios rizikos loginis pagrindas⁽²⁴⁾. Todėl BNR nuostatų, susijusių su priemonėmis, susijusiomis su patikimu ekonomikos valdymu, sėkmė priklausys nuo to, ar BNR bus suformuluotas pakankamai aiškiai, kad būtų galima imtis operatyvinių priemonių, kurias būtų galima stebėti, ir ar bus galima užtikrinti sėkmingą jų įgyvendinimą.

33. Palankiai vertiname pasiūlymą stiprinti Komisijos vaidmenį jai suteikiant įgaliojimus tiesiogiai sustabdyti mokėjimus, jeigu valstybės narės nesiima veiksmų atsiliepdamos į prašymą peržiūrėti ir iš dalies pakeisti programą (15 straipsnio 6 dalis). Tačiau pažymime, kad šiems įgaliojimams kenkia tai, kad BNR projekte nenumatoma jokios stebėjimo, kaip valstybės narės įgyvendina su patikimu ekonomikos valdymu susijusias priemones, tvarkos.

34. Jeigu valstybės narės nesiima reikiamų veiksmų arba Taryba priima dvi rekomendacijas iš eilės toje pačioje disbalanso procedūroje, Komisija turi pasiūlyti Tarybai sustabdyti išipareigojimų vykdymą arba mokėjimus (15 straipsnio 7 dalis). Šiais atvejais pirmenybė bus teikiama išipareigojimų vykdymo sustabdymui; mokėjimai bus sustabdomi tik tuo atveju, jei prašoma imtis neatidėliotinių veiksmų, ir žymaus nesilaikymo atvejais. Laikomės nuomonės, kad dėmesį nukreipus nuo mokėjimų sustabdymo – kaip dabartinio programavimo laikotarpio atveju – į išipareigojimų vykdymo sustabdymą, ribojamas sustabdymo baudžiamasis poveikis. Šis poveikis toliau silpninamas nauju pasiūlymu, kad Komisija galėtų atšaukti sustabdymą per 10 dienų, remdamasi išimtinėmis ekonominėmis aplinkybėmis arba gavusi pagrįstą valstybės narės prašymą. Pažymime, kad pasiūlyme nepaaiškinama, kas yra išimtinės ekonominės aplinkybės arba valstybės narės pateiktas pagrįstas prašymas, todėl ši opi nuostata gali būti aiškinama skirtingai.

35. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

4. pagal mūsų rekomendacijas užtikrinti, kad nuo 2019 m. BNR būtų aiškus, nedviprasmiškas ir veikiantis, kad būtų galima tinkamai pasinaudoti 15 straipsnyje siūlomomis nuostatomis;

5. įtraukti nuostatas dėl stebėjimo ir ataskaitų teikimo tvarkos, taikomos su patikimu ekonomikos valdymu susijusių priemonių įgyvendinimui (BNR projekto 15 straipsnis);

6. apsvarstyti, ar turėtų būti stabdomi mokėjimai, o ne išipareigojimų vykdymas, ir paaiškinti, kuomet sustabdymas turėtų būti atšauktas (BNR projekto 15 straipsnis).

⁽²³⁾ Specialioji ataskaita Nr. 3/2018 „Makroekonominio disbalanso procedūros (MDP) auditas“, 35–43 dalys.

⁽²⁴⁾ Specialioji ataskaita Nr. 18/2018 „Ar įgyvendintas pagrindinis prevencinės Stabilumo ir augimo pakto dalies tikslas?“, 121–125 dalys ir 6 rekomendacija.

Reikiamos sąlygos

36. Pasiūlyme dabartinio laikotarpio *ex ante* sąlygos turi būti pakeistos paprastesnėmis reikiamomis sąlygomis (11 straipsnis). Palankiai vertiname keletą siūlomų tvarkos aspektų: supaprastinimą ją nustatant; griežtesnes jos veiksmingo taikymo sąlygas; tai, kad ją taikant bus daugiau dėmesio skiriama strateginių ir planavimo sistemų kūrimui. Taip palankiai vertiname tai, jog reikia užtikrinti, kad atrinkti veiksmai derėtų su atitinkamomis strategijomis ir planavimo dokumentais, susijusiais su reikiamų sąlygų įvykdymu. Manome, kad tai yra svarbus žingsnis siekiant užtikrinti, kad šios sąlygos būtų taikomos visą programavimo laikotarpį.

37. Tačiau taip pat nustatėme daug sričių, kuriose dar yra galimybių tobulinti siūlomas nuostatas, susijusias su reikiamomis sąlygomis:

- kai kurie siūlomi kriterijai gali neturėti poveikio efektyviam ir veiksmingam susijusio konkretaus tikslo įgyvendinimui, o tai prieštarauja ankstesnei mūsų rekomendacijai⁽²⁵⁾. Pavyzdžiui, teminė reikiama sąlyga „Veikianti romų integracijos nacionalinė strategija“ (BNR projekto IV priedas) gali tik iš dalies padėti siekti susijusio konkretaus tikslo, pagal kurį remiami ne tik romai, bet ir platesnė socialiai atskirtų bendruomenių grupė;
- neseniai parengtoje ataskaitoje rekomendavome, kad teisės aktuose po 2020 m. turėtų būti nustatyti aiškūs kriterijai, pagal kuriuos būtų galima įvertinti, ar vykdomos sąlygos, įskaitant, jei įmanoma, išmatuojamus tikslus, siekiant užtikrinti bendrą supratimą, kas turi būti pasiekta⁽²⁶⁾. Tačiau mūsų nuomone kai kurie kriterijai yra dviprasmiški. Visų pirma apie siūlomas temines sąlygas, susijusias su strategijų ir strateginių politikos programų rengimu nėra pakankamai informacijos, kaip šios strategijos turėtų būti apibrėžtos, kokie subjektai turėtų būti atsakingi už jų įgyvendinimą, kokių pajėgumų reikia joms įgyvendinti ir taikyti ir, daugeliu atvejų, kaip jos turėtų būti stebimos;
- taip pat rekomendavome, kad teisės aktais, skirtais programavimo laikotarpiui po 2020 m., turėtų būti užtikrintas sąlygų vykdymo kriterijų vertinimo ir Europos semestro derėjimas⁽²⁷⁾. Pažymime, kad pasiūlyme į šią rekomendaciją nėra atsižvelgta.

38. BNR projekte siūloma, kad išlaidos, susijusios su konkrečiu tikslu, dėl kurio reikiama sąlyga neįvykdyta, į mokėjimo paraišką neturėtų būti įtraukiamos (11 straipsnio 6 dalis). Palyginti su 2014–2020 m. laikotarpiu, tai yra teigiamas pokytis. Vis dėlto neaišku, ar iki sąlygų įvykdymo patirtos išlaidos gali būti vėliau įtrauktos į mokėjimo paraišką, jei reikiama sąlyga įvykdyta. 67 straipsnio 3 dalies b punkte reikalaujama, kad atrinkti veiksmai derėtų su dokumentais, kurių reikia reikiamoms sąlygoms įvykdyti, tačiau BNR projekte nėra nieko labiau norminančio už tai.

39. Siekiant tinkamai vykdyti reikalavimą neįtraukti atitinkamų išlaidų į mokėjimo paraišką, Komisijai reikia turėti nustatytą veiksmingą tvarką tais atvejais, jei sąlygos nebebūtų vykdomos. Vis dėlto pažymime, kad BNR tokia tvarka nenumatoma, nes jame nereikalaujama, kad valstybės narės kasmet teiktų ataskaitas. Konkretiems fondams skirtuose reglamentuose, skirtuose trims iš septynių fondų, įtrauktą į BNR projektą – PMIF, VSF ir SVVP – reikalaujama, kad valstybės narės kasmet teiktų reikiamų sąlygų taikymo vykdymo ataskaitas, tačiau to nereikalaujama konkretiems fondams skirtuose reglamentuose, skirtuose ERPF/SF, ESF+ ir EJRŽF.

40. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

7. iš naujo apibrėžti reikiamas sąlygas, kad jas vykdant būtų iš tikrųjų veiksmingai ir efektyviai įgyvendinti konkretūs tikslai (BNR projekto III ir IV priedai);

⁽²⁵⁾ Specialioji ataskaita Nr. 15/2017 „*Ex ante* sąlygos ir veiksmingumo rezervas sanglaudos politikos srityje – naujoviškos, bet dar neveiksmingos priemonės“, 1a rekomendacija.

⁽²⁶⁾ Specialioji ataskaita Nr. 15/2017 „*Ex ante* sąlygos ir veiksmingumo rezervas sanglaudos politikos srityje – naujoviškos, bet dar neveiksmingos priemonės“, 1c rekomendacija.

⁽²⁷⁾ Specialioji ataskaita Nr. 15/2017 „*Ex ante* sąlygos ir veiksmingumo rezervas sanglaudos politikos srityje – naujoviškos, bet dar neveiksmingos priemonės“, 1b rekomendacija.

8. įtraukti aiškius reikiamų sąlygų įvykdymo vertinimo kriterijus, stebėjimo tvarką ir, jei taikoma, išmatuojamas siektinas reikšmes ir tikslus, siekiant užtikrinti bendrą supratimą, kas turi būtų pasiekta (BNR projekto III ir IV priedai);
9. įtraukti nuostatas, kuriomis būtų užtikrinamas kriterijų įvykdymo vertinimas pagal susijusias konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas ir šalies ataskaitas, paskelbtas vykstant Europos semestro procesui (BNR projekto 11 straipsnio 2 ir 4 dalys);
10. paaiškinti, kad išlaidos, patirtos iki reikiamų sąlygų įvykdymo ir nederančios su strategijomis ir planavimo dokumentais, nustatytais dėl reikiamų sąlygų įvykdymo, neturėtų būti įtraukiamos į mokėjimo paraiškas (BNR projekto 11 straipsnio 6 dalis);
11. įtraukti nuostatas, kuriomis numatoma veiksmingas stebėjimas, ar reikiamos sąlygos toliau vykdomos, ar ne (BNR projekto 11 straipsnis).

Administraciniai gebėjimai

41. Kitaip nei reglamente dėl dabartinio programavimo laikotarpio, pasiūlyme nėra reikalavimus atitinkančių techninės paramos priemonių sąrašo⁽²⁸⁾. Todėl kyla dalinio sutapimo ir papildomumo su finansavimu, numatyto pagal pasiūlymą dėl reglamento dėl reformų programos⁽²⁹⁾ sukūrimo nebuvimo rizika. BNR projekte reikalaujama, kad valstybės narės ir Komisija užtikrintų BNR numatytų fondų ir kitų ES priemonių koordinavimą, papildomumą ir darnumą (4 straipsnio 4 dalis). Mūsų nuomone, atsižvelgiant į tai, kad nėra pakankamai informacijos apie techninę paramą, dalinio sutapimo rizika išlieka.

42. Pagal BNR pasiūlymą techninę paramą galima finansuoti taikant fiksuotųjų normų taikymo mechanizmą, skirtą veiksams, kurie „reikalingi siekiant rezultatyviai administruoti ir naudoti“ ES fondus (30 ir 31 straipsniai), ir su išlaidomis nesusijusį finansavimą, skirtą „imtis ... papildomų veiksmų, kad sustiprintų ... pajėgumus“ (32 ir 89 straipsniai). Mūsų nuomone, dviejų scenarijų – administracinių gebėjimų ugdymas ir stiprinimas – skirtumas nėra aiškus. Taigi, esama didesnės perdėto techninės paramos kompensavimo rizikos. Pavyzdžiui, Komisijai gali būti neįmanoma nuspręsti, ar mokėjimo prašymas dėl su išlaidomis nesusijusio finansavimo, kaip nustatyta 32 straipsniu, nesidubliuoja pagrindinių išlaidų požiūriu su prašymu dėl fiksuoto dydžio mokėjimo, atliekamo pagal 31 straipsnį.

43. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

12. nustatyti priemones, tinkamas finansuoti pagal techninę paramą, taip, kad BNR papildytų siūlomą reglamentą dėl reformų rėmimo programos sukūrimo (BNR projekto 29–30 straipsniai);
13. patikslinti sąlygas, kada turi būti taikomas finansavimas taikant fiksuotąją normą arba su išlaidomis nesusijęs finansavimas (BNR projekto 29–32 straipsniai).

Laikotarpio vidurio peržiūra

44. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Komisija atkreipė dėmesį į veiksmingumo rezervą, kaip pagrindinę priemonę skatinti valstybės nares prasidėjus programoms sutelkti dėmesį į veiksmingumą. Nustatėme koncepcijos spragų veiksmingumo rezerve⁽³⁰⁾ ir anksčiau rekomendavome laikotarpiu po 2020 m. veiksmingumo rezervą paversti labiau į rezultatus orientuota priemone, kurią taikant lėšos būtų perskirstomos gerų rezultatų pasiekusioms programoms⁽³¹⁾.

⁽²⁸⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 58 straipsnio 1 dalis.

⁽²⁹⁾ Reformų programa sukurta siekiant suteikti finansinių paskatų vykdyti struktūrines reformas ir teikti techninę pagalbą, siekiant sustiprinti valstybių narių administracinius gebėjimus. Pagal šią programą teikiama parama turi papildyti paramą, kurią teikia BNR reglamentuojami fondai. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl reformų rėmimo programos sukūrimo, COM (2018) 391 final.

⁽³⁰⁾ 2014 finansinių metų metinės ataskaitos 3.63 dalis; Nuomonė Nr. 7/2011 dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendrosios nuostatos, 17 ir 18 dalys; 2013 finansinių metų metinės ataskaitos 10.14–0.16 dalys (OL C 398, 2014 11 12, p. 1).

⁽³¹⁾ Specialioji ataskaita Nr. 15/2017 „Ex ante sąlygos ir veiksmingumo rezervas sanglaudos politikos srityje – naujoviškos, bet dar neveiksmingos priemonės“, 2 rekomendacija.

45. Priešingai, Komisijos pasiūlyme dėl laikotarpio po 2020 m. veiksmingumo rezervas nebetaikomas. Vietoj to Komisija siūlo į veiksmingumą atsižvelgti nustatant kiekvienos programos laikotarpio vidurio peržiūrą 2025 m. (14 straipsnis), susijusią su fondų perprogramavimu (minėta 29 dalis) (19 straipsnis). Teoriškai dviem iš septynerių metų, kuriais verta finansuoti – potencialiai iki 30 % – galėtų būti taikomas rezultatais grindžiamas lėšų perskirstymas, palyginti su 6 %, turimais veiksmingumo rezerve 2014–2020 m. Tačiau mūsų nuomone, siūloma laikotarpio vidurio peržiūra turi keletą trūkumų:

- ją atliekant daugiausia bus naudojamos tik pranešomis produkto rodiklių reikšmėmis, o ne rezultato rodikliais bet kokia forma, nes veiklos peržiūros plane nebus jokių tarpinių reikšmių, nustatytų rezultatų rodikliams (12 straipsnis);
- programavimo laikotarpiu laikotarpio vidurio peržiūra gali būti atlikta per anksti, kad būtų galima spręsti apie padarytą pažangą, visų pirma tuomet, jei programą įgyvendinti vėluojama, kaip pasitaikė įgyvendinant ankstesnes programas (per pirmuosius ketverius 2000–2006 m., 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpių metus buvo panaudota tik apie 20 % lėšų);
- šiai praktikai taikoma metodika ir jos ryšys su veiklos rezultatais nėra aiškūs. Visų pirma pasiūlyme nenumatyta, ar pradiniai tikslai turi būti nustatomi remiantis tik 2021–2025 m. finansiniais asignavimais ar visų laikotarpiu;
- neaišku, kaip bus įvertinti veiklos rezultatai ir kokios bus šio įvertinimo pasekmės. Kaip ir 2014–2020 m. laikotarpiu, nėra rizikos, kad valstybės narės praras lėšas, nepriklausomai nuo jų veiklos rezultatų.

46. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

14. užtikrinti, kad atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą dėmesys būtų sutelkiamas ne tik į indėlius ir išdirbius, bet ir, kiek įmanoma, į rezultatus (BNR projekto 14 straipsnis ir V priedas); jeigu rezultatus įvertinti per anksti, programose nustatytos tarpinės reikšmės padėtų kompensuoti šį trūkumą;

15. patikslinti metodiką, kuri bus taikoma atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą; pavyzdžiui, kas bus laikoma patenkinamais veiklos rezultatais ir kaip tai galėtų paveikti finansinius asignavimus (BNR projekto 14 straipsnis).

PROGRAMAVIMO IR STEBĖJIMO SISTEMA

Programuojant taikomas supaprastinimo principas

47. Anksčiau nurodėme, kad paprastos ir pastovios taisyklės yra pirmoji supaprastinimo priemonė⁽³²⁾. Šiomis aplinkybėmis palankiai vertiname tai, kad daugelis taisyklių, susijusių su programavimo ir stebėjimo sistema, nuo ankstesnio programavimo laikotarpio nesikeitė. Pagrindinius 2014–2020 m. programos komponentus, pavyzdžiui, partnerystės susitarimus, reikia išsaugoti, o bendra programų struktūra (programos šablonas, finansinių programos išteklių suskirstymas pagal konkretų tikslą ir bendra finansinių duomenų nomenklatūra) išlieka ta pati. Be to, kad pateikiami programavimo dokumentų šablonai, tai reikštų, kad valdžios institucijos yra susipažinusios su taisyklėmis, todėl joms būtų lengviau rengti būtinus dokumentus.

48. Ankstesnėse audito ataskaitose pabrėžėme, kad Komisija ir valstybės narės dalijasi atsakomybe už sanglaudos politikos įgyvendinimo supaprastinimą ir didelę paramos gavėjams tenkančios administracinės naštos dalis atsiranda dėl valstybių narių organizacinių struktūrų ir administracinio neveiksmingumo⁽³³⁾. Todėl svarbu, kad valstybės narės nustatytų administracinės naštos kilmę ir galimas priemones jai sumažinti; nustatyta tvarka jos taip pat turėtų pranešti apie padarytą pažangą mažinant administracines išlaidas ir naštas⁽³⁴⁾. Pasiūlyme reikalaujama, kad programose būtų nustatyti administracinių gebėjimų ir valdymo uždaviniai (17 straipsnio 3 dalies a punkto iv papunktis), o stebėjimo komitetai turės išnagrinėti pažangą, padarytą stiprinant administracinius gebėjimus (35 straipsnio 1 dalies i punktas), tačiau neaišku, ar šie reikalavimai apima supaprastinimo priemones ir administracinės naštos mažinimą.

⁽³²⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 50 dalis (OL C 322, 2017 9 28, p. 1).

⁽³³⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 60–72 dalys.

⁽³⁴⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 24 dalis.

49. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

16. reikalauti partnerystės susitarimuose (BNR projekto 8 straipsnis ir II priedas) arba programose (BNR projekto 17 straipsnis ir V priedas) aprašyti valstybių narių priemones, skirtas administracinės naštos problemai spręsti, ir rodiklius, kuriais būtų galima įvertinti pažangą siekiant šio tikslo, ir reikalauti, kad valstybės narės apie tai praneštų.

Atskaitomybės, supaprastinimo ir veiksmingumo pusiausvyra

50. Kaip nurodėme pirmiau, manome, kad dėl supaprastinimo neturėtų nukentėti viešoji atskaitomybė ir veiksmingumas⁽³⁵⁾.

Partnerystės susitarimai

51. Palankiai vertiname tai, kad BNR siūloma išsaugoti partnerystės susitarimus kaip strateginius dokumentus (7 straipsnis), nes jais grindžiamos Komisijos ir valstybių narių derybos (preambulės 15 konstatuojamoji dalis). Savo specialiojoje ataskaitoje dėl partnerystės susitarimų padarėme išvadą, kad jie atliko svarbų vaidmenį sanglaudai skirtas lėšas sutelkiant į strategiją „Europa 2020“⁽³⁶⁾.

52. Skirtingai nei 2014–2020 m. laikotarpiu, nėra nustatyto termino, per kurį valstybės narės turi pateikti partnerystės susitarimus, o tai reiškia, kad galimybės taikyti reikalavimą, kad programos būtų pateikiamos per tolesnius tris mėnesius (16 straipsnis), yra ribotos. Anksčiau pabrėžėme, kad svarbu programas pradėti įgyvendinti likus kuo mažiau laiko iki programavimo laikotarpio pradžios, siekiant išvengti rizikos, kad didžiulės lėšų sumos turės būti išleistos programavimo laikotarpio pabaigoje, ir vėlesnės rizikos, kylančios orientavimuisi į rezultatus⁽³⁷⁾.

53. Taip pat teigiamai vertiname tai, kad į BNR projektą (II priedas) įtrauktas pavyzdinis partnerystės susitarimas. Anksčiau nustatėme, kad dėl bendro pavyzdžio nebuvimo 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu nukentėjo pateiktos veiksmingumo informacijos kokybė⁽³⁸⁾. Turint partnerystės susitarimų pavyzdį Komisijai ir valstybėms narėms bus lengviau dėl jų derėtis.

54. BNR siūloma supaprastinti partnerystės susitarimus apribojant informacijos, kuri juose turėtų būti pateikta, tipus (8 straipsnis ir II priedas). Tačiau esama rizikos, kad taikant siūlomą tvarką partnerystės susitarimo sudarymas gali tapti vienkartinio ribotos vertės veiksmu:

— anksčiau pripažinome partnerystės susitarimų vaidmenį, atliekamą siekiant gerų rezultatų, nustatydami aišką intervencijos logiką⁽³⁹⁾ – prieš analizuojant, kaip ir kam gali būti leidžiamos ES lėšos, turi būti nustatomi poreikiai. Pasiūlyme to nėra padaryta. Siūlomame partnerystės susitarime daugiausia dėmesio skiriama politikos priemonių pasirinkimui (8 straipsnis), tačiau nereikalaujama aiškiai suformuluoti poreikių, kurie turi būti tenkinami šiomis politikos priemonėmis. Be to, nors ir yra reikalavimas, kad valstybės narės į savo partnerystės susitarimus įtrauktų pagrindinius numatomus rezultatus (8 straipsnis), šie rezultatai neturi būti kiekybiškai įvertinami ir nėra skirti aušto lygmens politikos tikslams arba politikos tikslams paversti veiklos tikslais. Todėl bus sunku nuspręsti, ar siūlomi tikslai ir rezultatai yra realistiški, taigi ir nuspręsti, ar siūlomais veiksmais tinkamai sprendžiamos šios problemos;

⁽³⁵⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 14 dalis.

⁽³⁶⁾ Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų“, 143 dalis.

⁽³⁷⁾ Specialioji ataskaita Nr. 17/2018 „Komisijos ir valstybių narių veiksmais 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pavyko išspręsti menko lėšų panaudojimo problemą, bet nepakankamai dėmesio skirta rezultatams“, 82 dalis ir 1 rekomendacija.

⁽³⁸⁾ Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų“, 60 dalis.

⁽³⁹⁾ 2014 finansinių metų metinės ataskaitos 3.57 dalis.

- kitaip nei dabartiniu programavimo laikotarpiu, BNR projekte nenumatytas joks partnerystės susitarimuose nustatytų rezultatų stebėjimas ir ataskaitų apie juos teikimas. Manome, kad reguliarius ataskaitų apie ES intervencinių priemonių rezultatus teikimas ir su jais susijęs skaidrumas yra atlieka esminį vaidmenį siekiant užtikrinti atskaitomybę ir įgyti piliečių pasitikėjimą⁽⁴⁰⁾.

Programos

55. Tvirtesnė intervencijos logika buvo vienas iš pagrindinių su veiklos rezultatais susijusių patobulinimų 2014–2020 m. laikotarpiu⁽⁴¹⁾. Be to, kitaip nei 2014–2020 m. laikotarpiu, nėra prievolės atlikti programose nustatytos intervencijos logikos *ex ante* vertinimą. Finansiniame reglamente reikalaujama, kad būtų atliekami programų ir veiklos, susijusių su didelėmis išlaidomis, *ex ante* vertinimai⁽⁴²⁾. Savo nuomonėje dėl Finansinio reglamento projekto pabrėžėme *ex ante* vertinimų svarbą rekomenduodami, kad naujomis nuostatomis nebūtų sumažinta kriterijų, į kuriuos turi būti atsižvelgta juos atliekant⁽⁴³⁾.

56. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

17. Tarybai ir Europos Parlamentui pasiūlyti BNR, konkreitiems fondams skirtų reglamentų ir deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų priėmimo tvarkaraštį, siekiant užtikrinti, kad programos įgyvendinimas prasidėtų laiku – programavimo laikotarpio pradžioje;

18. nustatyti terminą, iki kurio privaloma pateikti partnerystės susitarimus, siekiant užtikrinti, kad programos būtų pateikiamos laiku (BNR projekto 7 straipsnis);

19. į partnerystės susitarimą (BNR projekto 8 straipsnis ir II priedas) įtraukti poreikių, susijusių su kiekvienu politikos tikslu, analizę ir skirsnį, kuriame valstybės narės turi nurodyti kiekybiškai įvertintus rezultatus, kuriuos jos nori pasiekti, ir kaip šie rezultatai dera su ES prioritetais;

20. reikalauti, kad valstybės narės stebėtų šiuos rezultatus ir teiktų ataskaitas apie juos, bent prieš Komisijai 2024 ir 2031 m. atliekant vertinimus (BNR projekto 8 straipsnis);

21. įtraukti privalomą programų *ex ante* vertinimą ir reikalauti, kad valstybės narės savo programose nustatytų strategiją, kaip ja bus padedama siekti tikėtinų rezultatų, nustatytų partnerystės susitarime (BNR projekto 16 straipsnis), laikantis Finansinio reglamento reikalavimų.

Veiksmingumo pagrindas

57. BNR siūloma nustatyti veiklos peržiūros planą, kuris leistų stebėti, teikti ataskaitas ir vertinti programos veiklos rezultatus ją įgyvendinant (12 straipsnis). Kiekvienos programos veiklos priežiūros planą turėtų sudaryti produkto ir rezultato rodikliai, susiję su konkrečiais tikslais, nustatytais konkreitiems fondams skirtuose reglamentuose⁽⁴⁴⁾. Manome, kad šis reikalavimas yra svarbus žingsnis stiprinant orientavimąsi į veiklos veiksmingumą, nes jį taikant būtų gaunama dažniau pateikiama ir nuoseklesnė informacija apie veiksmingumą.

⁽⁴⁰⁾ Padėties apžvalga „Spragos, veiksmų dubliavimas ir uždaviniai: ES atskaitomybės ir viešojo audito sistemos padėties apžvalga“, 2014 m., 14 dalis.

⁽⁴¹⁾ Specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų“, 5 ir 83 dalys.

⁽⁴²⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 34 straipsnis (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

⁽⁴³⁾ Nuomonės Nr. 1/2017 dėl pasiūlymo peržiūrėti Finansinį reglamentą 89 dalis (OL C 91, 2017 3 23, p. 1).

⁽⁴⁴⁾ Išskyrus techninę paramą ir konkretų tikslą šalinti materialinio nepritekliaus problemą (12 straipsnio 2 dalis, COM(2018) 375 final).

Bendra produkto ir rezultato rodiklių apibrėžtis

58. Pirmiau nustatėme, kad Komisija taikė skirtingas produkto ir rezultato apibrėžtis, ir rekomendavome į Finansinį reglamentą įtraukti standartines apibrėžtis⁽⁴⁵⁾. Nors ir palankiai vertiname siūlomą produkto ir rezultato rodiklių apibrėžtis (2 straipsnis), pažymime, kad rezultato rodiklių apibrėžtis susijusi su intervencinėmis priemonėmis trumpuoju laikotarpiu. Tačiau šios apibrėžtys ne visai atitinka apibrėžtis, pateikiamas tiek Komisijos Geresnio reglamentavimo gairėse⁽⁴⁶⁾, tiek peržiūrėtame Finansiniame reglamente⁽⁴⁷⁾, kuriuose atitinkamai nurodomas intervencinių priemonių „tiesioginis poveikis“ ir „poveikis“. Be to, BNR projekte pateikiama rezultato rodiklio apibrėžtis neatitinka apibrėžčių, vartojamų visuose konkrečiuose fondams skirtuose reglamentuose; ESF+ reglamente daroma nuoroda ne į sąvoką „rezultatų rodikliai“, skiriamos sąvokos „trumpojo laikotarpio rezultato rodikliai“ ir „ilgesnio laikotarpio rezultato rodikliai“⁽⁴⁸⁾.

Programoms skirti bendrieji ir konkrečios programos produkto ir rezultato rodikliai

59. Palankiai vertiname tai, kad kiekvienam fondui nustatomas bendrųjų produkto ir rezultato rodiklių rinkinys. Tai atitinka ankstesnių mūsų ataskaitų teiginį, kad bendrųjų rodiklių naudojimas yra potencialiai svarbus žingsnis stiprinant orientavimąsi į veiklos veiksmingumą.⁽⁴⁹⁾ Bendrųjų rodiklių naudojimas padeda subendrinti veiksmingumo duomenis, taigi ir atlikti palyginimus programos, valstybės narės ir ES lygmeniu. Pažymime, kad Komisija bendruosius rodiklius naudos kaip pagrindą teikiant ataskaitas apie pagrindinius rodiklius Europos Parlamentui ir Tarybai (ERPF/SF reglamento projekto II priedas).

60. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

22. suderinti siūlomą rezultato apibrėžtį BNR (2 straipsnis) ir konkrečiuose fondams skirtuose reglamentuose (ESF + reglamento 2 straipsnis ir priedai; ERPF/SF reglamento I priedas).

Informacijos apie veiksmingumą stebėjimas ir naudojimas

61. Savo ankstesniame darbe pabrėžėme, jog svarbu, kad valstybės narės ir Komisija parodytų rezultatus gerindamos tikslus, rodiklius, informaciją, vertinimą ir paskatas ir taip gaudamos pakankamai įrodymų, kuriais galima pagrįsti ES sprendimus dėl išlaidų⁽⁵⁰⁾. Informaciją apie veiksmingumą turi būti galima subendrinti, ji turi būti patikima ir apimti ne daugiau nei yra būtina.

Veiksmingumo duomenų subendrinimas

62. Anksčiau esame pranešę, kad ne visi bendrieji rodikliai buvo nuosekliai naudojami ERPF lėšomis remiamose programose ir kad tai trukdė prasmingai subendrinti duomenis ES lygmeniu⁽⁵¹⁾. Manome, kad kai kurie siūlomi BNR elementai neužtikrina, kad bus nuosekliai naudojami veiksmingumo rodikliai, todėl gali kilti rizika, jog nebus galimybių prasmingai subendrinti duomenis, taigi ir nukentėti ataskaitų teikimo kokybė. Tai atsispindi šiuose pavyzdžiuose:

⁽⁴⁵⁾ Specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų“, 3 rekomendacija.

⁽⁴⁶⁾ 2017 m. liepos 7 d. Komisijos tarnybų darbinio dokumento SWD(2017) 350 49 puslapis.

⁽⁴⁷⁾ Reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 2 straipsnio 56 dalis.

⁽⁴⁸⁾ ESF+ reglamento projekto 2 straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktai. „bendrieji trumpojo laikotarpio rezultato rodikliai“ – bendrieji rezultato rodikliai, kurie parodo poveikį per keturias savaites nuo dienos, kai asmuo nustojo dalyvauti vykdant remiamus veiksmus (nebetaikymo data); „bendrieji ilgesnio laikotarpio rezultato rodikliai“ – bendrieji rezultato rodikliai, kurie parodo poveikį praėjus šešiams mėnesiams nuo dienos, kai asmuo nustojo dalyvauti vykdant remiamus veiksmus;

⁽⁴⁹⁾ 2014 finansinių metų metinės ataskaitos 3.50 dalis.

⁽⁵⁰⁾ Padėties apžvalgos „Spragos, veiksmy dubliavimas ir uždaviniai: ES atskaitomybės ir viešojo audito sistemos padėties apžvalga“ 13 puslapis ir Apžvalginio pranešimo „ES finansų ateitis: ES biudžeto veikimo reforma“, 6 dalis, 2018 m.

⁽⁵¹⁾ Specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų“, 103 ir 150 daly.

- BNR panaikinamos bendrosios *ex ante* sąlygos, 2014–2020 m. laikotarpiu taikomos sistemos, kuria užtikrinamas statistinių duomenų surinkimas ir subendrinimas laiku, egzistavimui;
- ne visada aišku, ar siūlomi bendrieji rodikliai tinka politikos tikslui. Tai visų pirma taikytina 5-ajam politikos tikslui „Piliečiams artimesnė Europa“, kuriam siūlomi rodikliai yra bendro pobūdžio;
- ERPF, SF, ESF+ ir EJRŽF programų atveju neaišku, kuriuos bendruosius rodiklius valstybės narės turės naudoti konkrečiam tikslui. Kalbant apie visus šiuos fondus taip pat neaišku, ar reikalaujama, kad valstybės narės surinktų ir pateiktų duomenis apie visus bendruosius rodiklius. Anksčiau esame pranešę, kad ne visi bendrieji rodikliai buvo nuosekliai naudojami ERPF lėšomis remiamose programose 2014–2020 m. laikotarpiu ir kad tai trukdė prasmingai subendrinti duomenis ES lygmeniu ⁽⁵²⁾;
- konkrečioms fondams skirtų reglamentų projektuose, išskyrus skirtus sanglaudos programoms (ERPF/SF, ESF), produkto ir rezultato rodikliai neskiriami. Todėl valstybės narės rezultato rodiklių nuosekliai nenaudoja;
- intervencinių priemonių finansinių kategorijų sistemoje, siūlomoje 2021–2027 programavimo laikotarpiui, nustatoma tiesioginė sąsaja tarp programų finansinių asignavimų ir konkrečių tikslų (V priedas). Tai yra 2014–2020 m. laikotarpio nuostatų patobulinimas. Tačiau intervencijos ⁽⁵³⁾ sričių (I priedas), kurios turėtų būti naudojamos suskirstant finansinius duomenis pagal valstybes nares, yra gausu, jos yra nevienareikšmės ir nėra susijusios su produktais ir rezultatais.

63. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

23. įvertinti, ar siūlomi bendrieji rodikliai ERPF/SF paramos atveju (ERPF/SF reglamento I priedas) atitinka kokybės kriterijus (RACER), nustatytus Finansiniame reglamente, ir atlikti būtinus koregavimus ⁽⁵⁴⁾;

24. paaiškinti, ar bendruosius rodiklius ERPF/SF ir ESF+ paramos atveju privalo naudoti valstybės narės (ESF+ reglamento projekto 2 ir 15 straipsniai ir priedai; ERPF/SF reglamento projekto 7 straipsnis ir I priedas);

25. racionalizuoti ir paaiškinti finansinių duomenų nomenklatūrą pagal BNR projekto I priedą.

Veiksmingumo duomenų kokybė

64. Kad veiksmingumo duomenys būtų naudingi, svarbu, kad jie būtų priimtinos kokybės. BNR projekto nuostatos nėra pakankamai aiškios, kad būtų matyti, kas atsako už duomenų kokybės užtikrinimą.

— BNR projekte siūloma, kad stebėjimo komitetas prižiūrėtų programos įgyvendinimą (33 straipsnis). Nors ir yra reikalavimas, kad stebėjimo komitetas nagrinėtų ir tvirtintų Komisijai pateiktas galutines veiksmingumo ataskaitas, kitaip yra veiksmingumo duomenų atveju.

— Nėra nuostatų dėl Komisijos vaidmens tikrinant perduotų duomenų kokybę.

⁽⁵²⁾ Specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų“, 103 ir 150 dalys.

⁽⁵³⁾ Specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų“, 92–99 dalys.

⁽⁵⁴⁾ Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 33 straipsnio 3 dalis: „Kai aktualu, apibrėžiami (...) atitinkami, pripažinti, patikimi ir griežti rodikliai“.

65. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

26. patikslinti už programas atsakingų institucijų pateiktų duomenų kokybės užtikrinimo tvarką, visų pirma Komisijos ir stebėjimo komiteto vaidmenis (BNR projekto 37 straipsnis).

ES lygmeniu gautų veiksmingumo duomenų naudojimas

66. Pasiūlėme sustiprinti ES veiklos peržiūros planą sumažinant bendrą veiksmingumo tikslų ir rodiklių skaičių⁽⁵⁵⁾. Manome, kad esama rizikos, jog dėl kai kurių BNR nuostatų taps sunkiau vertinti, ar įgyvendinti ES prioritetai, tačiau proporcingos naudos nebus gauta.

— Anksčiau rekomendavome, kad valstybės narės nebenaudotų nereikalingų specifinių rodiklių⁽⁵⁶⁾. Pažymime, kad BNR tebėra numatyta galimybė nustatyti konkrečios programos rodiklius, skirtus programoms⁽⁵⁷⁾.

— BNR projekte valstybės narės įpareigojamos kas du mėnesius naudojant elektroninę sistemą pateikti informaciją apie kiekvienos programos finansinių ir veiksmingumo įgyvendinimą (37 straipsnis), o tai reiškia, kad gerokai sugriežtinami 2014–2020 m. laikotarpiu taikomi ataskaitų teikimo reikalavimai. Tačiau bendri Komisijos ir valstybių narių veiklos rezultatų peržiūros posėdžiai ir stebėjimo komiteto posėdžiai vyks tik kartą arba du kartus per metus.

67. Manome, kad taip pat neaišku, kaip Komisija panaudos kai kurią gautą informaciją apie veiksmingumą:

— nėra reikalavimo valstybėms narėms teikti ataskaitas apie partnerystės susitarimų įgyvendinimą ir įpareigojimo teikti metines įgyvendinimo ataskaitas⁽⁵⁸⁾. Vietoj to BNR projekte nustatomi kasmetiniai Komisijos ir valstybių narių veiklos rezultatų peržiūros posėdžiai, per kuriuos bus išnagrinėjami programų įgyvendinimo rezultatai (36 straipsnis)⁽⁵⁹⁾. Nors ir palankiai vertiname pasiūlymą intensyviai Komisijos ir valstybių narių dialogą, siūlomos nuostatos dėl šių posėdžių dalyvių, turinio ir pasekmių nėra aiškios;

— atliekant vertinimus, kuriuos turi atlikti valstybės narės arba Komisija (39 ir 40 straipsniai), nereikalaujama išnagrinėti ekonomiškumo – principo, pagal kurį reikalaujama, kad ištekliai būtų suteikiami tinkamu laiku, už geriausią kainą, būtų pakankamo dydžio ir kokybės. Pirmiau pabrėžėme, kad į mūsų nuomonėje dėl Finansinio reglamento projekto pateiktus vertinimus svarbu įtraukti sąvoką „ekonomiškumas“⁽⁶⁰⁾.

68. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

27. apriboti konkrečios programos produkto ir rezultato rodiklių naudojimą, siekiant sumažinti administracinę našta (ERPF/SF reglamento projekto 7 straipsnis, ESF+ reglamento projekto 15 straipsnis);

⁽⁵⁵⁾ Apžvalginis pranešimas „ES finansų ateitis: ES biudžeto veikimo reforma“, 38 dalis, 2018 m.

⁽⁵⁶⁾ Specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų“, 147 dalis ir 4 rekomendacija.

⁽⁵⁷⁾ Pasiūlymų dėl reglamentų dėl ERPF/SF, COM/2018/372 *final*, dėl ESF+, COM/2018/382 *final*, ir dėl EJRŽF, COM/2018/390 *final*, projektų I priedas. Pasiūlymų dėl reglamentų dėl PMF, COM/2018/471 *final*, VSF, COM/2018/472 *final*, ir SVVP COM/2018/473 *final* projektų VIII priedas.

⁽⁵⁸⁾ Vietoj to informaciją apie programos įgyvendinimą valstybės narės dabar pateikia teikdamos Komisijai EJRŽF, PMIF, VSF ir SVVP lėšomis remiamų programų metines veiklos rezultatų ataskaitas (COM(2018) 375 *final* 36 straipsnio 6 dalis) ir ERPF, ESF+ ir SF lėšomis remiamų programų galutinę veiklos rezultatų ataskaitą iki 2031 m. vasario 15 d. (COM(2018) 375 *final* 38 straipsnis).

⁽⁵⁹⁾ PMIF, ISF ir SVVP lėšomis remiamų programų peržiūros posėdžiai rengiami bent du kartus per programavimo laikotarpį.

⁽⁶⁰⁾ Nuomonės Nr. 1/2017 dėl pasiūlymo peržiūrėti Finansinį reglamentą 89 dalis (OL C 91, 2017 3 23, p. 1).

28. sumažinti duomenų perdavimo dažnumą (BNR projekto 37 straipsnis), atsižvelgiant į tai, kaip vėliau duomenis naudoja Komisija, ir susijusią administracinę naštą;
29. patikslinti reikalavimus, taikomus veiklos rezultatų peržiūros posėdžių dalyviams, turiniui ir pasekmėms (BNR projekto 36 dalis);
30. reikalauti, kad vertinimai apimtų ekonomiškumą (BNR projekto 39 ir 40 straipsniai).

ĮGYVENDINIMO SISTEMA IR TINKAMUMO FINANSUOTI TAISYKLĖS

Finansinės priemonės

Finansinę priemonę įgyvendinančių subjektų atranka

69. 2014–2020 m. laikotarpiui skirtuose teisės aktuose tvirtinama, kad finansų tarpininkai turi būti pasirenkami taikant atviras, skaidrias, proporcingas ir nediskriminacines procedūras, vengiant interesų konfliktų. Juose taip pat pateikiami reikalavimai, keliami finansinių priemonių įgyvendinimo pavedimui įstaigoms, turinčioms reikiamų pajėgumų joms įgyvendinti⁽⁶¹⁾. Tačiau BNR projekte tokių reikalavimų nėra, tik nurodoma, kad vadovaujančioji institucija „atrenka finansinę priemonę įgyvendinantį subjektą“ (53 straipsnio 2 dalis).

Finansinių priemonių ex ante vertinimas

70. Pasikeitus reikalavimams nuo 2014–2020 m. programavimo laikotarpio, BNR projekte (52 straipsnio 3 dalis) nebereikalaujama, kad finansinės priemonės *ex ante* vertinimas būtų grindžiamas rinkos atotrūkio analize, pavyzdžiui, rinkos nepakankamumo arba „beveik optimalių investavimo situacijų“ įrodymu. Neatliekant tokios analizės kyla rizika, kad finansinės priemonės gali būti platesnio masto nei turi būti⁽⁶²⁾, o privačiojo ir viešojo sektoriaus finansavimas gali būti išstumtas. 52 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad finansinėmis priemonėmis būtų teikiama parama projektams, kuriems „neteikiamas pakankamas finansavimas iš rinkos šaltinių“, tačiau remiantis mūsų finansinių priemonių audito patirtimi, tai nėra tolygu rinkos atotrūkio analizei, todėl nepakankama mūsų nustatytai rizikai sumažinti.

Finansinių priemonių ataskaitų teikimas

71. Palankiai vertiname tai, jog BNR pasiūlyme reikalaujama, kad valstybės narės mokėjimo paraiškoje (XIX priedas) atskleistų ir išankstinius mokėjimus, ir lėšų išmokėjimą galutiniams gavėjams (86 straipsnio 2 dalis). Šios informacijos turėtų pakakti auditoriams įvertinti išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą (taip pat žr. 109 dalį). Tačiau 2014–2020 m. teisių aktų nuostatos, pagal kurią reikalaujama teikti ataskaitas apie atskiras finansines priemones⁽⁶³⁾, buvo atsisakyta. Pagal BNR pasiūlymą reikalaujama, kad vadovaujančiosios institucijos teiktų duomenis apie finansines priemones tik programos lygmeniu (37 straipsnio 3 dalis ir XIX ir XX priedai). Tačiau kadangi duomenys, susiję su atskira finansine priemone, gali būti išskaidyti keliose programose, būtų neįmanoma įvertinti jos veiksmingumą, be kita ko, pavyzdžiui, valdymo mokesčių lygį. Priežastis pradėti taikyti atskirų ataskaitų teikimą ankstesniu laikotarpiu vis dar aktuali siekiant: „didinti įgyvendinimo proceso skaidrumą ir užtikrinti, kad (...) vykdytų tinkamą finansų (...) priemonių įgyvendinimo stebėjimą“⁽⁶⁴⁾. Tai taip pat taikytina poreikiui mažinti ataskaitos teikimo ir laikotarpio, kurį ji apima, atotrūkį⁽⁶⁵⁾.

⁽⁶¹⁾ Komisijos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 38 straipsnis ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 480/2014 7 straipsnis (OL L 138, 2014 5 13, p. 5).

⁽⁶²⁾ Specialioji ataskaita Nr. 19/2016 „ES biudžeto įgyvendinimas finansinėmis priemonėmis: ko reikėtų pasimokyti iš 2007–2013 m. programavimo laikotarpio“, 47–52 dalys.

⁽⁶³⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 46 straipsnis.

⁽⁶⁴⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1310/2011 (OL L 337, 2011 12 20, p. 1).

⁽⁶⁵⁾ 2017 finansinių metų metinės ataskaitos 2.35 dalis (OL C 357, 2018 10 4, p. 1).

Finansinių priemonių atskaitomybės tvarka

72. BNR pasiūlymo projekte nurodyta, kad nei vadovaujančioji institucija, nei audito institucija neatliks finansinių priemonių auditų EIB arba kitų tarptautinių finansų įstaigų, kurių akcininkė valstybė narė yra, lygmeniu. Vietoj to EIB arba kitos tarptautinės finansų įstaigos iki kiekvienų kalendorinių metų pabaigos Komisijai ir audito institucijai pateiks išorės auditorių parengtą metinę audito ataskaitą (75 straipsnis). Tai darant pasiūlymo projekte nenustatomos prieigos teisės, kuriomis EAR gali naudotis finansinių priemonių, kurias įgyvendina EIB arba kitos tarptautinės finansų įstaigos, atžvilgiu. Tai yra didelis aplaidumas⁽⁶⁶⁾. Be to, BNR projekte nėra tinkamų nuostatų, kuriomis būtų reglamentuojama, kaip į tokių išorės auditų rezultatus bus atsižvelgta audito institucijų klaidų lygių skaičiavimuose.

73. Pagal BNR pasiūlymą jokie valdymo patikrinimai arba audito institucijų auditai negali būti atliekami galutinių gavėjų lygmeniu (75 straipsnis). Pagal 2014–2020 m. laikotarpio BNR galutiniai gavėjai gali būti audituojami tuomet, jei esama įrodymų, kad vadovaujančiosios institucijos ar finansines priemones įgyvendinančių subjektų lygmeniu turimuose dokumentuose nepateikiami teisingi ir tikslūs duomenys apie suteiktą finansavimą⁽⁶⁷⁾. Pripažįstame, kad atliekant finansinių priemonių auditą paprastai lankytis pas galutinius gavėjus nėra būtina. Tačiau manome, kad turėtų būti galima išplėsti patikrinimų aprėptį į ją įtraukiant galutinių gavėjų lygmenį, kad būtų galima patikrinti, ar tinkamumo finansuoti sąlygos įvykdytos⁽⁶⁸⁾.

Finansinių priemonių svorto poveikis

74. Vienas iš pagrindinių privalumų, būdingų finansinėms priemonėms, yra tas, kad jas taikant galima panaudoti, be privačių ir viešųjų lėšų, svorto poveikį. Anksčiau rekomendavome, kad Komisija pateiktų finansinių priemonių svorto apibrėžtį, pagal kurią būtų aiškiai išskirtas privačių ir viešųjų įnašų pagal veiksmų programą ir (arba) papildomų privačių arba viešųjų kapitalo įnašų svortas ir būtų atsižvelgta į susijusios priemonės pobūdį⁽⁶⁹⁾. Nors pasiūlyme ir pateikiama svorto poveikio apibrėžtis (2 straipsnio 22 dalis, šioje apibrėžtyje mūsų rekomenduoto svorto išskyrimo nėra⁽⁷⁰⁾).

75. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

31. nustatyti reikalavimą finansų tarpininkų atranką atlikti taikant atvirą, skaidrią ir nediskriminacinę procedūrą ir išsamiau paaiškinti, kokių tipų įstaigoms galima pavesti įgyvendinti finansines priemones ir reikalavimus, kuriuos jos turi atitikti (BNR projekto 52 straipsnis);
32. reikalauti atlikti rinkos atotrūkio analizę finansinių priemonių lygmeniu atliekant *ex ante* vertinimą (BNR projekto 52 straipsnio 3 dalis);
33. išsaugoti 2014–2020 m. ataskaitų teikimo sistemą ir geriau užtikrinti jų pateikimą laiku, nes taip būtų palengvintas ataskaitų teikimas finansinės priemonės lygmeniu ir sudarytos sąlygos atlikti jos veiksmingumo vertinimą (BNR projekto 53 straipsnis);
34. nurodyti, kad vykdydami audito arba patikrinimo susitarimus EIB ir išorės auditorių įstaigose EAR turi turėti teisę naudotis visa informacija, kuri, jų nuomone, yra reikalinga ES lėšų auditą (BNR projekto 75 straipsnio 4 dalis);

⁽⁶⁶⁾ Nuomonė Nr. 1/2017 dėl pasiūlymo peržiūrėti Finansinį reglamentą, 40 dalis: „audito arba patikrinimo susitarimai neapriboja mūsų teisių naudotis informacija, kuri reikalinga Sąjungos lėšų auditui“.

⁽⁶⁷⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 40 straipsnio 3 dalis.

⁽⁶⁸⁾ 2017 finansinių metų metinė ataskaita, 6 skyriaus 6.62 dalis.

⁽⁶⁹⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 19/2016 152 dalis ir 3 rekomendacija.

⁽⁷⁰⁾ Specialioji ataskaita Nr. 19/2016 „ES biudžeto įgyvendinimas finansinėmis priemonėmis: ko reikėtų pasimokyti iš 2007–2013 m. programavimo laikotarpio“, VIII santrauka.

35. 73 straipsnyje minimame deleguotajame akte paaiškinti veiklos aspektus klausimu, kaip EIB ir kitų tarptautinių finansų įstaigų audito rezultatai (BNR projekto 75 straipsnio 4 dalis) turėtų būti įtraukiami į klaidų lygio skaičiavimą ir audito institucijų audito nuomonę;
36. BNR numatyti galimybę atlikti auditus galutinių gavėjų lygmeniu, siekiant patikrinti, ar įvykdytos tinkamumo finansuoti sąlygos (BNR projekto 75 straipsnio 4 dalis);
37. patikslinti finansinių priemonių didinamąjį ir (arba) svorto poveikį, kad priemonės veiksmingumą būtų galima įvertinti pagal nacionalinį viešąjį įnašą (BNR projekto 2 straipsnis).

Supaprastinti įgyvendinimo būdai

Su išlaidomis nesusijęs finansavimas kaip paramos programoms forma

76. Mūsų auditai parodė, kad atliekant teisėmis į išmokas pagrįstus mokėjimus, susijusius su tam tikrų sąlygų įvykdymu, daroma mažiau atitikties klaidų nei atliekant tinkamų finansuoti išlaidų atlyginimu pagrįstus mokėjimus; tai taip pat padeda sumažinti administracinę naštą. Rekomenduojame, kad mokėjimai, pagrįsti sąlygų įvykdymu arba pasiektais rezultatais, taptų pirmuoju pasirinkimu visose biudžeto srityse⁽⁷¹⁾. Komisijos pasiūlyme numatyta galimybė tuo remiantis atlikti mokėjimus (46 straipsnis). Panaši finansavimo forma jau egzistuoja 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu (bendrieji veiksmų planai⁽⁷²⁾), tačiau iki 2018 m. gegužės mėn. jokiose veiksmų programose nebuvo pasinaudota šia galimybe⁽¹⁾. Tai rodo, kad valstybėms narėms gali kilti sunkumų įgyvendinant šį tikslą.

77. Atsižvelgdami į šias aplinkybes manome, kad pats savaimė pasiūlymas nėra pakankamai plataus užmojo, kad padėtų valstybėms narėms pasinaudoti šia supaprastinimo forma. Galutinė šio pasiūlymo sėkmė labai priklausys nuo to, ar Komisija ir valstybės narės sugebės išvengti polinkio sugrįžti prie mokėjimų už indėlius ir produktus, kaip nustatėme, kad atsitiko su veiksmingumo rezervu 2014–2020 m. laikotarpiu⁽⁷³⁾.

Paramos gavėjams skiriamos supaprastintų formų dotacijos

78. Pažymime, kad metodika, kuria grindžiamas supaprastintų formų dotacijų skyrimo paramos gavėjams naudojimas, bus nustatyta programose ir vėliau ją turės patvirtinti Komisija (88 straipsnis ir V priedas). Taip valstybėms narėms būtų užtikrintas pageidautinas teisinis tikrumas.

79. Paramos gavėjams skiriamų supaprastintų formų dotacijų klausimu palankiai vertiname Komisijos pastangas išplėsti supaprastinto išlaidų apmokėjimo (SIA) taikymo sritį⁽⁷⁴⁾. Nustatėme, kad SIA buvo veiksmingiausia priemonė mažinant paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą 2014–2020 m. programoje, o nuo 2012 iki 2016 m. ataskaitose nenurodėme jokių kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su SIA taikymu⁽⁷⁵⁾. Tačiau taip pat pabrėžėme, kad Komisija ir valstybės narės turi užtikrinti, kad galimybe supaprastinti būtų naudojamos kartu didesnę dėmesį skiriančios veiksmingumui⁽⁷⁶⁾. Kaimo plėtros srityje nustatėme, jog tai, kad 2014–2020 m. buvo pradėtas taikyti SIA, padėjo nukreipti dėmesį nuo indėlių į produktus, tačiau dėl to nebuvo skiriama daugiau dėmesio rezultatams⁽⁷⁷⁾.

⁽⁷¹⁾ Nuomonės Nr. 1/2017 dėl pasiūlymo peržiūrėti Finansinių reglamentą 84 dalis.

⁽⁷²⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 (BNR) 104 straipsnis.

⁽¹⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 79 dalis.

⁽⁷³⁾ Specialioji ataskaita Nr. 15/2017 „Ex ante sąlygos ir veiksmingumo rezervas sanglaudos politikos srityje – naujoviškos, bet dar neveiksmingos priemonės“, 106 dalis.

⁽⁷⁴⁾ 2011 finansinių metų metinė ataskaita, 6 skyrius, 30 dalis (OL L 344, 2012 11 12, p. 1); 2012 finansinių metų metinė ataskaita, 6 skyrius, 42 dalis; 2014 finansinių metų metinė ataskaita, 6 skyrius, 79 dalis.

⁽⁷⁵⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 75 dalis; 2016 finansinių metų metinės ataskaitos 6.12 dalis.

⁽⁷⁶⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., IV dalis.

⁽⁷⁷⁾ Specialioji ataskaita Nr. 11/2018 „Nauji būdai finansuoti kaimo plėtros projektus: paprastesni, bet neorientuoti į rezultatus“, 81 dalis, 4 rekomendacija.

80. Todėl pažymime, kad BNR projekte siūlomos fiksuotosios normos, taikytinos tiesioginėms personalo išlaidoms (50 straipsnio 1 dalis) ir kitoms tinkamoms finansuoti išlaidoms (51 straipsnis), yra susietos su indėliais, o ne su produktais arba rezultatais. Taigi, nors taikant fiksuotąsias normas šiuo būdu valstybėms narėms lengviau kreiptis dėl ES finansavimo ir jį gauti, nėra jokio jų taikymo lydimąjio poveikio veiksmingumui. Tai prieštarauja Finansiniame reglamente keliamam reikalavimui, kad fiksuotosios normos būtų nustatomos „jeigu įmanoma ir tikslinga, ... taip, kad jų sumas būtų galima išmokėti tada, kai atliekamas konkretus darbas ir (arba) pasiekiami konkrečių rezultatų“⁽⁷⁸⁾.

81. Be to, negavus poveikio vertinimo (5 dalis), nėra įrodymo, kuriuo būtų galima pagrįsti siūlomų fiksuotųjų normų, taikomų tiesioginėms personalo išlaidoms, kitoms tinkamoms finansuoti išlaidoms arba netiesioginėms išlaidoms, lygio. Realiai lygių, kurie galiojo 2014–2020 m. ESF, taikymo sritis buvo išplėsta ir jie buvo taikomi pasiūlymuose, skirtuose kitiems fondams. Tačiau sanglaudos politika apima labai įvairius sektorius ir projektus su labai įvairiomis vidaus išlaidų struktūromis. To paties fiksuotųjų normų lygio bendras taikymas reiškia, kad vykdydamos daug kainuojančius projektus valstybės narės galės reikalauti aukštų išlaidų pagal fiksuotąsias normas lygių, be jokio patikinimo, kad išlaidos yra nustatytos tinkamo lygio.

82. Fiksuotųjų normų tvarkos taikymo sritį išplėtus ir į ją įtraukus tiesiogines personalo išlaidas gali kilti daugiau sunkumų nei būtų atlikta supaprastinimo. Mūsų nuomone, BNR pasiūlyme (50 straipsnio 2 dalis) jau žymiai supaprastintas personalo išlaidų skaičiavimas ir paskirstymas. Tačiau pagal pasiūlymą paramos gavėjai galėtų teisėtai reikalauti fiksuotųjų normų, taikomų tiesioginėms personalo išlaidoms, projektams, kuriuose tokių išlaidų nėra (pavyzdžiui, projektuose, kurie yra visa apimti įgyvendinami vykdant viešųjų pirkimų procesą). Kadangi fiksuotųjų normų galima reikalauti tiek dėl tiesioginių personalo išlaidų, tiek dėl kitų tiesioginių išlaidų, už kelis projektus atsakinga įstaiga galėtų keisti būdą, kuriuo ji nustato jų tinkamas finansuoti išlaidas, kai kurioms taikydama fiksuotosios normos personalo išlaidas, o kitoms – kitas tiesiogines išlaidas. Todėl gali atsirasti galimybė, kuria pasinaudoję paramos gavėjai galėtų reikalauti atlyginti tas pačias išlaidas keletą kartų. Pasiūlymo 51 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybės narės turėtų to nedaryti, tačiau atsižvelgdami į ribotus patvirtinamuosius dokumentus, kurie bus pateikiami kartu su tokiais reikalavimais, abejojame, ar vadovaujantiesios institucijos ir audito institucijos, taip pat Komisija, sugebės nustatyti pažeidimus.

83. Apribojimai, susiję su supaprastintų formų paramos naudojimu veiksmuose, įgyvendinamuose tik taikant viešųjų pirkimų procedūrą, kurie buvo taikomi ankstesniu programavimo laikotarpiu⁽⁷⁹⁾, pasiūlyme nebuvo atkartoti. Pagal pasiūlymą, jeigu tokiems projektams naudojama supaprastintų formų parama, Komisijai ir valstybėms narėms reikės tik patikrinti, ar mokėjimo sąlygos įvykdytos⁽⁸⁰⁾. Viešųjų pirkimų taisyklės toliau bus taikomos, tačiau vykdant paraiškų teikimo dėl ES paramos procesą nebebus tikrinama, ar jų laikomasi, nes jų laikymasis nebebus mokėjimo sąlyga. Viešųjų pirkimų taisyklės yra ES vidaus rinkos kertinis akmuo, tačiau dėl BNR pasiūlymo gerokai padidėja rizika, kad šių taisyklių pažeidimai liks nenustatyti.

84. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

38. prieš pradėdant programavimą pateikti deleguotuosius aktus, nurodytus BNR projekto 88 ir 89 straipsniuose, dėl su išlaidomis nesusijusios paramos, kartu su parengtais sprendimais, skirtais palengvinti šios formos paramos įsisavinimą, ir dėl paramos gavėjams skiriamos supaprastintų formų paramos; vienas iš tikslų turėtų būti užtikrinti, kad didesnis dėmesys būtų skiriamas rezultatams;

39. iš naujo įvertinti, ar BNR projekte nustatytos fiksuotosios normos yra tinkamos atsižvelgiant į finansavimo sritį, projektų tipą ir (arba) projekto dydį (BNR projekto 49, 50 straipsnio 1 dalis ir 51 straipsnis);

40. neįtraukti tiesioginių personalo išlaidų į fiksuotosios normos supaprastintą išlaidų apmokėjimą (BNR projekto 50 straipsnio 1 dalis);

⁽⁷⁸⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 181 straipsnio 2 dalis (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

⁽⁷⁹⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsnio 4 dalis.

⁽⁸⁰⁾ COM(2018) 375 final 88 straipsnio 3 dalis.

41. reikalauti, kad audito institucijos į savo sistemų auditus įtrauktų viešųjų pirkimų taisyklių laikymąsi (BNR projekto 88 straipsnio 3 dalis).

Projektų atranka ir tinkamumo finansuoti taisyklės

Projektų atranka

85. Atlikdami keletą savo auditų nustatėme projektų atrankos trūkumą, todėl pateikėme rekomendacijas dėl kriterijų griežtinimo ir didesnio Komisijos vaidmens⁽⁸¹⁾. Neseniai atlikdami savo auditą, kurį atliekant daugiausiai dėmesio skyrėme projektų atrankai, nustatėme, kad nors taikant atrankos kriterijus iš esmės remiami programos tikslai, tačiau pakankamai neatsižvelgiama į rezultatus ir daugiausia dėmesio skiriama produktams ir lėšų panaudojimui⁽⁸²⁾. Atsižvelgdami į šias aplinkybes teigiame, kad buvo nustatyti reikalavimai dėl projektų atrankos (67 straipsnio 3 dalis), tačiau manome, kad būtų naudinga turėti daugiau informacijos.

86. Mūsų neseniai paskelbtame apžvalginiame pranešime atkreipiamas dėmesys į galimą paramos gavėjams tenkančią administracinę našta, kuri atsiranda tuomet, jei nacionalinės taisyklės ir reguliavimo įpareigojimai yra griežtesni už nustatytus ES lygmeniu (perteklinis reglamentavimas). Mes nurodėme, kad tai yra viena iš svarbiausių veiksmingo sanglaudos politikos supaprastinimo sričių⁽⁸³⁾. Nors pagrindinė atsakomybė už atrankos proceso racionalizavimą tenka valstybėms narėms, manome, kad Komisija galėtų suteikti daugiau paramos analizuodama nacionalines procedūras ir nustatydamas geriausios patirties pavyzdžius. Todėl palankiai vertiname aprėptį, kuria Komisija jos prašymu turi būti įtraukta į kokybę grindžiamos atrankos kriterijų rengimą (67 straipsnio 2 dalis).

Tinkamumo finansuoti taisyklės ir PVM

87. Tinkamumo finansuoti taisyklių pažeidimas yra vienas iš pagrindinių klaidų sanglaudos politikos srityje šaltinių⁽⁸⁴⁾. Reaguodama į mūsų ankstesnes rekomendacijas Komisija sutiko atlikti tikslingą nacionalinių tinkamumo finansuoti taisyklių analizę, daugiausia dėmesio skiriant valstybių narių atsakomybei už jų supaprastinimą. Iki 2018 m. balandžio mėn. Komisija tokios analizės neatliko⁽⁸⁵⁾. Kadangi neaišku, ar pagal dabartiniame pasiūlyme pateiktą programų šabloną reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų veiksmus, kuriais būtų siekiama supaprastinti taisykles ir sumažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę našta (žr. 48 dalį); išlieka rizika, kad nacionalinės tinkamumo finansuoti taisyklės išliks nepagrįstai sudėtingos.

88. Pagal BNR pasiūlymą projektuose, kurių bendros išlaidos yra mažesnės kaip 5 milijonai eurų, PVM yra tinkamos finansuoti išlaidos, neatsižvelgiant į tai, ar jis yra grąžintinas ar ne (58 straipsnis). Dabartiniu programavimo laikotarpiu nėra ribos, virš kurios PVM yra netinkamas finansuoti, tačiau negrąžintino PVM tinkamumas finansuoti yra ribojamas. Mūsų nuomone, jei PVM išlaidas patiria valdžios institucijos, jis nėra grynosios valstybių narių išlaidos, nes jis yra pajamos. Pasiūlyme nustačius projektų dydžio ribą ribojama PV< suma, kurią galima susigrąžinti, tačiau jame tik iš dalies atkreipiamas dėmesys į mūsų rekomendaciją, kad PVM, kuri sumoka viešosios įstaigos, neturėtų būti tinkamos kompensuoti ES fondų lėšomis⁽⁸⁶⁾. Panašiai, susigrąžinamas PVM nėra tikrosios privačių įstaigų išlaidos neturėtų būti tinkamos kompensuoti.

89. Turime keletą kitų susirūpinimą keliančių klausimų, susijusių su BNR pasiūlymais dėl PVM traktavimo. Šie susirūpinimą keliantys klausimai taikomi neatsižvelgiant į tai, ar paramos gavėjas yra viešoji, ar privati organizacija:

— BNR projekte nesprenžiamas klausimas, kad, kaip įrodėme anksčiau, pagal dabartines PVM susigrąžinimo taisykles paramos gavėjų gautas finansavimas galėtų viršyti jų patiriamas išlaidas⁽⁸⁷⁾;

⁽⁸¹⁾ Specialioji ataskaita Nr. 20/2014 „Ar e. prekybos srityje MVĮ teikta ERPF parama buvo veiksminga?“, Specialioji ataskaita Nr. 7/2014 „Ar ERPF lėšomis buvo sėkmingai remiamas verslo inkubatorių vystymas?“, Specialioji ataskaita Nr. 6/2014 „Sanglaudos politikos fondų parama atsinaujinančiosios energijos gamybai – ar pasiekta gerų rezultatų?“.

⁽⁸²⁾ Specialioji ataskaita Nr. 21/2018 „2014–2020 m. ERPF ir ESF projektų atranka ir stebėjimas vis dar yra orientuoti į išdirbius“, 23–24 dalys.

⁽⁸³⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 60–69 dalys.

⁽⁸⁴⁾ 2017 finansinių metų metinė ataskaita, 6.4 langelis; 2016 finansinių metų metinė ataskaita, 6.2 langelis (OL C 322, 2017 9 28, p. 1); 2015 finansinių metų metinė ataskaita, 6.2 pav.; 2014 finansinių metų metinė ataskaita, 6.2 grafikas.

⁽⁸⁵⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 62 dalis.

⁽⁸⁶⁾ 2017 finansinių metų metinė ataskaita, 6 skyrius, 2 rekomendacija.

⁽⁸⁷⁾ 2017 finansinių metų metinės ataskaitos 6.40–6.42 dalys; EAR (2016 m.) 2015 finansinių metų metinės ataskaitos 6.31–6.35 dalys.

- pasiūlymas galėtų paskatinti valdžios institucijas dirbtinai padalyti projektus, kad jų vertė nesiektų 5 milijonų eurų ribos. Nežinome jokios priežasties, dėl kurios ši dirbtinė riba buvo nustatyta šio dydžio;
- šis pasiūlymas nedera su taisyklėmis, taikomomis pagal tiesioginio valdymo principą, kai visas PVM, kuris yra susigrąžintinas, ir toliau yra netinkamas finansuoti⁽⁸⁸⁾. Nurodėme, kad taisyklių skirtumai yra vienas iš elementų, prisidedančių prie sudėtingumo, su kuriuo susiduria paramos gavėjai, ir fondų sinergijos ribojimo⁽⁸⁹⁾.

PVM yra sudėtinga tema, todėl šiuo metu toliau nagrinėjame šį klausimą.

90. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

- 42. įtraukti nuostatas, kuriomis būtų aiškiai nustatyta, kokio tipo analizę vadovaujančiosios institucijos turi atlikti siekiant užtikrinti, kad atrinkti veiksmai atitiktų mažiausią privalumo lygį ir BNR projekto 67 straipsnio 3 dalies c punkto reikalavimus;**
- 43. BNR arba deleguotuose aktuose nustatyti kriterijus, pagal kuriuos su Komisija turėtų būti konsultuojamasi dėl atrankos kriterijų (BNR projekto 67 straipsnio 2 dalis);**
- 44. remiantis 2017 finansinių metų metine ataskaita⁽⁹⁰⁾ neįtraukti PVM sugrąžinimą viešosioms įstaigoms iš ES fondų (BNR projekto 58 straipsnio 1 dalies a punktas).**

Atšauktos taisyklės

91. Komisija siūlo sušvelninti taisykles, šiuo metu taikomas dviejose svarbiose srityse: didelės apimties projektų – paprastai projektų, kurių bendros išlaidos siekia bent 50 milijonų eurų, – kuriems tenka apie trečdalį visų paskirstomų lėšų pagal sanglaudos politiką⁽⁹¹⁾, įvertinimo ir pagal šias taisykles taikomo požiūrio į projektų, kurie juos užbaigus duoda pajamų (pavyzdžiui, mokami keliai), finansavimą.

Didelės apimties projektai

92. Dabartiniu programavimo laikotarpiu, kaip finansavimo sąlyga, projektams taikomas valstybių narių atliekamos išsamios sąnaudų ir naudos analizės ir vėlesnio Komisijos atliekamo jų vertinimo ir tvirtinimo reikalavimas⁽⁹²⁾. Bėgant metams Komisija parengė bendrus tokios sąnaudų ir naudos analizės standartus⁽⁹³⁾. Iš Komisijos BNR pasiūlymo pašalinami visi įvertinimo reikalavimai, būdingi didelės apimties projektams. Vietoj to reikalaujama, kad valstybės narės Komisijai pateiktų tik informaciją apie „strateginės svarbos veiksmus“, apibrėžtus kaip veiksmus, labai padedančius siekti programos tikslų, nepateikiant išsamesnės informacijos⁽⁹⁴⁾.

⁽⁸⁸⁾ Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 (t. y. Finansinio reglamento) 186 straipsnio 4 dalies c punktas. Šios nuostatos, pavyzdžiui, yra 186 straipsnio 4 dalies c punktas, taikytinos, pavyzdžiui, „InvestEU“, tarpregioninėms investicijoms į inovacijas, Komisijos iniciatyva teikiama techninei paramai.

⁽⁸⁹⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 52 dalis. Konkretus pavyzdys yra rizika, kad dėl pasiūlymo atsiras papildoma administracinė našta projektams, kuriems taikomos valstybės pagalbos taisyklės, jei nustatydamos pagalbos intensyvumą ir vėliau turėdamos ją stebėti valdžios institucijos turės atsižvelgti į tinkamą finansuoti PVM.

⁽⁹⁰⁾ 2017 finansinių metų metinė ataskaita, 6.40–6.42 ir 6.78 dalys, 2 rekomendacija.

⁽⁹¹⁾ EAR atlikta Komisijos pasidalijamojo fondų valdymo bendros sistemos duomenų bazės analizė.

⁽⁹²⁾ Komisijos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 101–102 straipsniai; Reglamento (ES) Nr. 480/2014 III skyrius; Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/207 (OL L 38, 2015 2 13, p. 1) II ir III priedai.

⁽⁹³⁾ Pavyzdžiui, Europos Komisijos (2004 m.) „Didelės apimties projektų EB regioninės politikos srityje ekonominės naudos analizės vadovas“; Europos Komisijos (2014 m.) „Gairės dėl 2014–2020 m. sanglaudos politikos srities investicinių projektų sąnaudų ir naudos analizės“, 2014 m. gruodžio mėn.

⁽⁹⁴⁾ COM(2018) 375 final 2 straipsnio 4 dalis ir 67 straipsnio 6 dalis. Pagal pasiūlymą strateginės svarbos veiksmai turi būti nurodyti veiksmų programose, išnagrinėti stebėjimo komitete ir viešinami paramos gavėjų komunikacijos renginiuose (COM(2018) 375 final 17, 35 ir 45 straipsniai).

93. Daugelyje savo ankstesnių ataskaitų nustatėme, kad nesant griežto sąnaudų ir naudos analizės taikymo ir (arba) jam esant nepakankamam, kyla ypač didelė rizika patikimam finansų valdymui. Pavyzdžiui, valstybių narių lygmeniu nustatėme sąnaudų ir naudos analizės taikymo ir kokybės trūkumų, turinčių tiesioginį poveikį vėlesniems finansavimo sprendimams⁽⁹⁵⁾. Kalbant apie Komisijos tvirtinimo procesą, nustatėme keletą didelės apimties projektų nepriklausomo kokybės vertinimo⁽⁹⁶⁾ veikimo trūkumų, kartu taip pat pažymime, kad šis papildomas projektų vertinimas turėjo teigiamą poveikį jų kokybei⁽⁹⁷⁾.

94. Atsižvelgdami į šias aplinkybes nerimaujame, kad pašalinus konkrečius įvertinimo reikalavimus, susijusius su didelės apimties projektais, iš esmės sumažėja administracinė našta, tai nekompensuoja didesnės rizikos, kad bendrai finansuojamos investicijos neužtikrina didžiausios ekonominės naudos.

Pajamų duodantys projektai

95. Dabartiniu programavimo laikotarpiu ES parama, skiriama projektams, iš kurių gaunama pajamų, yra apribota. Valstybės narės gali atlikti *ad hoc* analizę, siekiant nustatyti finansavimo trūkumą, arba gali taikyti nustatytas fiksuotąsias normas, kurios svyruotų nuo 20 % iki 30 % priklausomai nuo sektoriaus⁽⁹⁸⁾. BNR pasiūlyme atsakoma šio apribojimo, taikomo tokiems projektams skiriamam ES finansavimui, kad visoms išlaidoms, susijusios su projektais, iš kurių gaunama pajamų, padengti galimai galima skirti ES paramą. Vietoj to pasiūlyme nurodyta, kad šiems projektams bus taikoma mažesnės ES bendro finansavimo normos. Jame taip pat daroma prielaida, kad finansinės priemonės galėtų tapti pagrindiniu projektų, iš kurių gaunama pajamų, įgyvendinimo mechanizmu (BNR 9 puslapis).

96. Šis pasiūlymas savo pobūdžiu yra panašus į „pelno nesiekimo“ principo atsisakymą atliekant pastarąją Finansinio reglamento peržiūrą. Savo nuomonėje dėl Finansinio reglamento peržiūros pabrėžėme, kad nematome būtinybės atsisakyti „pelno nesiekimo“ principo⁽⁹⁹⁾. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad galima sutaupyti lėšų dėl mažesnių bendro finansavimo normų, taikomų visiems BNR projekte siūlomiems projektams (106 straipsnis), ir apskaičiavo, kad panaikinus dabartines taisykles, susijusias su projektais, iš kurių gaunama pajamų, bendra administracinė našta sumažėtų 1 %⁽¹⁰⁰⁾. Mūsų nuomone, mažesnės bendro finansavimo normos ir galimas administracinės naštos sumažėjimas nekompensuos didelių papildomų išlaidų, tenkančių ES biudžetui, kurios tikėtinai atsiras panaikinus dabartinę paramai taikomą viršutinę ribą. Pavyzdžiui, pagal naują pasiūlymą kelių projektas mažiau išsivysčiusiame regione, kurio bendros išlaidos siekia 10 milijonų eurų, galėtų pritraukti 7 milijonus eurų bendro ES finansavimo, o tai yra maždaug 4,5 milijono eurų daugiau, negu jis būtų pritraukęs pagal 2014–2020 m. taisykles⁽¹⁰¹⁾.

97. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

45. iš naujo įtraukti į BNR privalomą nepriklausomą įvertinimą ir bendrus privalomo įvertinimo standartus, pavyzdžiui, sąnaudų ir naudos analizę, kad būtų galima atrinkti finansiškai svarbius veiksmus, kurie garantuotų geriausią kokybės ir kainos santykį;

⁽⁹⁵⁾ Pavyzdžiui, Specialioji ataskaita Nr. 1/2008 dėl 1994–1999 m. ir 2000–2006 m. programavimo laikotarpių didelės apimties investicinių projektų svarstymo ir įvertinimo proceso; Specialioji ataskaita Nr. 8/2010 „Transporto veiklos rezultatų gerinimas transeuropinių geležinkelių ašyse: Ar ES investicijos į geležinkelių infrastruktūrą buvo veiksmingos?“, Specialioji ataskaita Nr. 5/2013 „Ar ES sanglaudos politikos fondai tinkamai naudojami keliams?“, Specialioji ataskaita Nr. 6/2014 „Sanglaudos politikos fondų parama atsinaujinančiosios energijos gamybai – ar pasiekta gerų rezultatų?“, Specialioji ataskaita Nr. 21/2014 „ES finansuojamos oro uostų infrastruktūros: lėšos duoda mažą ekonominę naudą“, Specialioji ataskaita Nr. 19/2018 „Europos greitųjų traukinių tinklas dar ne tikrovė – tai tik padrikas neveiksmingas darinys“.

⁽⁹⁶⁾ JASPERS – bendra parama Europos regionų projektams.

⁽⁹⁷⁾ Specialioji ataskaita Nr. 1/2018 „Bendra parama Europos regionų projektams (JASPERS) – laikas paramą teikti tikslingiau“.

⁽⁹⁸⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013 61 straipsnio 3 dalis.

⁽⁹⁹⁾ Nuomonės Nr. 1/2017 dėl pasiūlymo peržiūrėti Finansinį reglamentą 34 dalis.

⁽¹⁰⁰⁾ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, poveikio vertinimas, pridedamas prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl ERPF ir SF, SWD(2018) 282 final, 66 puslapis.

⁽¹⁰¹⁾ Pagal Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013 61 straipsnį ir V priedą.

46. apriboti ES įnašą į projektus, iš kurių gaunama pajamų, iki tiek, kiek būtina, iš naujo įtraukiant fiksuotųjų normų viršutinės ribos taikymą bendroms finansuoti tinkamoms išlaidoms arba finansinių priemonių taikymą, kaip pageidautiną galimybę bendrai finansuoti projektus, iš kurių gaunama pajamų.

ATSKAITOMYBĖS TVARKA

Vaidmenys ir pareigos valdymo ir kontrolės sistemose

98. BNR projekte siūloma pratęsti esamų valdymo ir kontrolės sistemų veikimą. Iš esmės palankiai vertiname šį žingsnį, nes būtų tikslinga remtis laimėjimais, kurių buvo pasiekta anksčiau griežtinant vidaus kontrolę, ir perkelti šiuos elementus, kurie puikiai veikia, iš dabartinio programavimo laikotarpio į naują programavimo laikotarpį⁽¹⁰²⁾. Pažymime, kad 72 straipsnyje atkreipiamas dėmesys į tai, kad į audito institucijų audito strategiją būtina įtraukti „naujai paskirtų vadovaujančiųjų institucijų ir už apskaitos funkciją atsakingų institucijų sistemos“ auditus. Mūsų nuomone šis reikalavimas turėtų apimti ir bet kokius esminius sistemų pakeitimus, kurie galėtų turėti poveikį jų veikimui, pavyzdžiui, požiūrio į valdymo patikrinimus pakeitimus.

99. BNR taip pat numatyta galimybė buvusią tvirtinančiąją instituciją pakeisti nauja apskaitos funkcija, kuriai numatyta mažiau pareigų (66 straipsnio 2 dalis ir 70 straipsnis). Šis veiksmas atitinka poreikį patikslinti vadovaujančiųjų ir tvirtinančiųjų institucijų bendradarbiavimo aprėptį ir apimtį, kuri nustatėme savo apžvalginiame pranešime dėl supaprastinimo⁽¹⁰³⁾. Pažymime, kad tvirtinančiųjų institucijų veikla sudarė svarbų *ex ante* kontrolės lygmenį ir padidino taisomąją gebą valstybių narių lygmeniu. Jas pakeitus nauja apskaitos funkcija, jeigu būtų pasirinkta ši galimybė, didesnė atsakomybė tektų vadovaujančiosioms institucijoms, kurias reikės parengti jų vaidmeniui.

100. Dabartiniu 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu valstybių narių vykdomas institucijų paskyrimo tam tikroms užduotims atlikti procesas buvo palyginti sudėtingas⁽¹⁰⁴⁾. Mes pranešėme apie sąsajas tarp didelių valstybių narių vėlavimų skyrimo procese ir jų gebėjimo pretenduoti į ES finansavimą⁽¹⁰⁵⁾. Todėl palankiai vertiname tai, kad pasiūlyme atsisakoma reikalavimo dėl skyrimo proceso. Vietoj to reikalaujama, kad valstybės tik nurodytų vadovaujančiąją instituciją ir audito instituciją (65 straipsnis).

101. Reikalaujama, kad valstybės narės aprašytų savo valdymo ir kontrolės sistemas, naudodamosi priede pateiktu šablonu (63 straipsnio 9 dalis ir XIV priedas). Pagrindiniai sistemų reikalavimai nustatyti X priede. Palyginti su dabartiniu laikotarpiu, Bendrųjų nuostatų reglamente siūloma iš esmės sumažinti turinį, kuris yra privalomas aprašyme. Nors tai reiškia daugiau laisvės ir mažiau biurokratijos valstybėms narėms, mūsų patirtis rodo, jog kyla rizika, kad dėl nepakankamo aiškumo gali atsirasti netikrumas, kuris paprastai nepadedą siekti veiksmingo supaprastinimo⁽¹⁰⁶⁾. Mūsų nuomone, gairių ir paaiškinimų dėl kontrolės reikalavimų susiaurinimas kelia pavojų atliekamų patikrinimų kokybei. Pavyzdžiui, pasiūlyme daug pagrindinių sąvokų lieka neapibrėžtos, pavyzdžiui, „tinkami valdymo patikrinimai“ ir „naujai nustatyta institucija“. Kitas svarbus trūkstamas elementas yra audito strategijų rengimo terminai.

102. BNR projekte yra atskiras straipsnis (74 straipsnis) dėl vieno bendro audito tvarkos. Ši tvarka susijusi su principu, pagal kurį Komisija ir audito institucijos turėtų vengti nepagrįstai dubliuoti tų pačių išlaidų auditus, siekiant kupo labiau sumažinti auditų išlaidas ir sumažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę našą. Pritariame šioms tikslams, jeigu jie grindžiami sistema, kuria užtikrinama, kad išlaidos būtų tikrinamos pagal tuos pačius standartus ir kad apie audito rezultatus būtų kruopščiai pranešama⁽¹⁰⁷⁾.

⁽¹⁰²⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., IV pagrindinis principas.

⁽¹⁰³⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 88 dalis.

⁽¹⁰⁴⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 123–124 straipsniai.

⁽¹⁰⁵⁾ 2016 finansinių metų metinės ataskaitos 6.30 dalis.

⁽¹⁰⁶⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 49 dalis.

⁽¹⁰⁷⁾ Specialioji ataskaita Nr. 16/2013 „Dėl „vieno bendro audito“ ir Komisijos sanglaudos politikoje naudojamo nacionalinių audito institucijų darbo“, 5 rekomendacija.

103. Nors ši sąvoka nebuvo vartojama, vieno bendro audito koncepcija buvo iš dalies taikoma ankstesniais programavimo laikotarpiais, tačiau ją taikant buvo apsiribojama audito institucijų ir Komisijos santykiais. Pagrindinis pasiūlymo pakeitimas yra tas, kad vieno bendro audito tvarka turėtų būti išplėsta įtraukiant audito ir vadovaujančiųjų institucijų santykius, tuomet audito institucijos turėtų, jei įmanoma, ne prašyti, kad dokumentus pateiktų paramos gavėjai, o naudoti dokumentus, turimus iš vadovaujančiųjų institucijų veiklos, įskaitant jų valdymo patikrinimas. Todėl audito institucijos turėtų paramos gavėjų prašyti pateikti papildomus dokumentus ir audito įrodymus, „tik jei remiantis jų profesiniu sprendimu to reikia tvirtoms audito išvadoms pagrįsti“ (74 straipsnio 1 dalis). Nepaisydami šios nuostatos, pagrįstos mūsų ilgalaikio audito patirtimi šioje srityje, manome, kad esama rizikos, kad audito institucijos galėtų susidurti su pernelyg dideliu spaudimu per daug neabejoti vadovaujančiųjų institucijų veikla. Nepriklausomas viešasis auditas yra vienas pagrindinių ES išlaidų skaidrumo ir atskaitomybės už jas aspektų⁽¹⁰⁸⁾. Todėl pabrėžiame, jog svarbu, kad audito institucijos galėtų laisvai audituoti pagal tarptautinius audito standartus ir kad Komisija darytų viską, ką gali, kad tai būtų lengviau padaryti.

104. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybe:

47. aiškiai nurodyti, dėl kokių sistemų pakeitimų audito institucijos turi atlikti privalomą sistemos auditą (BNR projekto 72 straipsnis). Taip pat žr. priede pateikiamus išsamius pasiūlymus;

48. valdymo ir kontrolės sistemų aprašymą (BNR projekto XIV priedas) papildyti valdymo patikrinimų aprašymu ir atitinkamais kriterijais, kad audito institucijos galėtų patikrinti, ar laikomasi BNR projekto X priede nustatytų pagrindinių kontrolės reikalavimų;

49. patikslinti neaiškiais apibrėžtis ir neapibrėžtus arba nerealistiškus tvarkaraščius (pavyzdžiui, sąvokas „naujai nustatytos institucijos“ ir „pirmieji veiklos metai“, vartojamas sistemų aprašyme (BNR projekto XIV priedas) ir BNR projekto 72 straipsnyje).

Standartinė valdymo ir kontrolės sistema

Valdymo patikrinimai

105. Valdymo patikrinimai yra pagrindinė valdymo ir kontrolės sistemos dalis. BNR projekte valdymo patikrinimai apibrėžiami kaip paramos gavėjų pateikiamų mokėjimo paraiškų administraciniai patikrinimai ir veiksmų patikrinimai vietoje, kitaip nei ankstesniais programavimo laikotarpiais, administraciniai patikrinimai nebėra privalomi, tačiau turėtų būti rizika grindžiami patikrinimai (68 straipsnio 2 dalis). Tai reiškia, kad gali būti nebeatliekami kai kurių paramos gavėjų mokėjimo prašymų valdymo patikrinimai.

106. Iš esmės mes palankiai vertiname perėjimą prie rizika grindžiamo požiūrio. Tai gerai atlikus būtų galimybė sumažinti administracinę našta ir padidinti patikrinimų veiksmingumą. Mes nuolat nurodome valdymo patikrinimus kaip elementą, kuri reikia stiprinti tinkamų finansuoti išlaidų tikrinimo aspektu⁽¹⁰⁹⁾. Atlikdami savo ankstesnį darbą nustatėme, kad esamų valdymo patikrinimų apimtis ir intensyvumas tarp valstybių narių ir jų viduje jau labai skiriasi, o tai rodo, kad esama skirtingų aiškinimų, kas yra reikalinga⁽¹¹⁰⁾. Manome, kad rizikos vertinimas, susijęs su valdymo patikrinimais, turėtų būti aiškiai sutelktas į reguliarumą ir turėtų apimti visus prašymus; patys valdymo patikrinimai turėtų būti atliekami iki mokėjimo prašymų pateikimo Komisijai.

⁽¹⁰⁸⁾ Apžvalginis pranešimas „Komisijos pasiūlymas dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos“, 2018 m. liepos mėn., 32 dalis.

⁽¹⁰⁹⁾ 2016 finansinių metų metinė ataskaita, 6.19 dalis, kartu su Komisijos atsakymu; 2015 finansinių metų metinė ataskaita, 6.36 dalis; 2014 finansinių metų metinė ataskaita, 6.44 dalis.

⁽¹¹⁰⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 42 puslapis.

Auditai

107. Pagal BNR projektą audito institucijos galės sudaryti savo veiksmų imtį iš ERPF, Sanglaudos fondo ir ESF+ programų grupių (73 straipsnio 2 dalis). Paprastai imtis turėtų būti reprezentatyvi ir pagrįsta statistiniais imties sudarymo metodais. Tačiau pagal BNR pasiūlymą nestatistinis imties sudarymas galimas tuomet, jei audito aibę yra mažesnė nei 300 imties vienetų, tokiu atveju imtis turėtų apimti ne mažiau kaip 10 % atsitiktinai atrinktų imties vienetų (73 straipsnio 2 dalis). Tai, kaip aiškinama sąvoka „imties vienetas“ turi didelę įtaką atsitiktinei imties atrinkai, tačiau ši sąvoka nėra tiksliai apibrėžta. Remdamiesi savo didele praktika, įgyta stebinti valstybėse narėse taikomą praktiką, manome, kad naudojant nestatistinių imties sudarymą kyla pavojus, kad gautos atrinktos imtys nebus pakankamai didelės, kad būtų reprezentatyvios, todėl klaidų lygiai ir audito nuomonės gali būti nepatikimi.

108. Programų, patenkančių į Reglamento dėl konkrečių nuostatų, taikomų siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo („Interreg“), taikymo sritį, auditui Komisija atrinks bendrą veiksmų imtį, siekiant apimti visas programas⁽¹¹¹⁾. Dėl to gali supaprastėti šie auditai. Tačiau, kaip ir atveju, susijusiu su imties sudarymu pagal BNR pasiūlymą, esama rizikos, kad tokia bendra imtis gali nebūti reprezentatyvi atskirų programų atvejais, todėl gali sumažėti audito nuomonių dėl sistemų veikimo atskirose programose patikimumas.

109. Kalbant apie audito institucijų atliekamų finansinių priemonių auditų aprėptį, atkreipėme dėmesį į tai, kad audito institucijų darbas buvo sutelktas į su finansinėmis priemonėmis susijusius išankstinius mokėjimus, kuriuos atliekant mažiau tikėtina, kad gali būti padaryta klaidų. Rekomendavome Komisijai užtikrinti, kad auditai apimtų išmokas galutiniams paramos gavėjams, t. y. tinkamas finansuoti išlaidas⁽¹¹²⁾. Palankiai vertiname tai, jog BNR pasiūlyme reikalaujama, kad valstybės narės mokėjimo paraiškoje nurodytų ir išankstinius mokėjimus, ir lėšų išmokėjimą galutiniams gavėjams (86 straipsnio 2 dalis). Tačiau BNR pasiūlyme nei nustatomos tinkamos finansuoti išlaidos, kurias turi audituoti audito institucijos, nei nurodoma, kad apskaičiuojant likutinį klaidų lygį turėtų būti atsižvelgdama tik į galutiniams gavėjams išmokėtas lėšas.

110. Kaip nauja galimybė laikotarpiui po 2020 m., numatyta, kad valstybės narės gali patirti tinkamas finansuoti išlaidas veiklai už programos įgyvendinimo teritorijos ribų arba už ES ribų (57 straipsnio 4 dalis). BNR projekte nepateikiama jokių nuostatų dėl būtinų audito institucijos, Komisijos arba EAR teisių atlikti auditą apsaugos šiomis aplinkybėmis⁽¹¹³⁾. Tai yra didelė pasiūlyme nustatyta atskaitomybės spraga.

111. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

50. patikslinti deleguotuoju aktu arba gairėmis reikalavimus, taikomus rizika grindžiamam požiūriui į valdymo patikrinimus. Taip pat žr. priede pateikiamą BNR projekto 68 straipsnio 2 dalį;

51. nustatyti kriterijus grupavimo programoms (įskaitant pasikliautinumo lygmenis) ir mažoms aibėms, siekiant užtikrinti reprezentatyvių imčių sudarymą deleguotuoju aktu, nurodytu BNR projekto 73 straipsnio 4 dalyje. Šis svarstytinas klausimas taip pat taikomas audito imčių sudarymui pagal patobulintą tvarką (toliau pateikiama 115 dalis);

52. nustatyti keletą imčių „Interreg“ programų grupėms arba vieną imtį su lygmeniu, turinčiu tokius pačius požymius (ETB reglamento projekto 48 straipsnis);

⁽¹¹¹⁾ COM(2018) 374 final, Reglamento dėl konkrečių nuostatų, taikomų siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo („Interreg“), kuriam skiriamos Europos regioninės plėtros fondo ir išorės finansavimo priemonių lėšos, pasiūlymas, 48 straipsnis.

⁽¹¹²⁾ Audito Rūmų 2016 finansinių metų metinės ataskaitos 6.35 dalis ir 2 rekomendacija (OL C 322, 2017 9 28, p. 1); 2015 finansinių metų metinės ataskaitos 6.59–6.61 dalys ir 5 rekomendacija (OL C 375, 2016 10 13, p. 1).

⁽¹¹³⁾ XI priede pateikiama išsami informacija apie audito seką, tačiau ji yra bendro pobūdžio ir joje nenurodoma konkretaus atvejo, kai veiksmai vyksta už ES ribų.

53. BNR projekto 73 straipsnyje paaiškinti, kad su finansinėmis priemonėmis susijusių veiksmų auditai turėtų apimti tinkamas finansuoti išlaidas, kaip nustatyta 62 straipsnyje, ir neapimti su finansinėmis priemonėmis susijusių išankstinių mokėjimų;

54. užtikrinti, kad būtų numatytos aiškios teisės atlikti išlaidų auditą už ES ribų, ir tai paaiškinti BNR projekto 57 straipsnio 4 dalyje.

Valdymo ir kontrolės sistemoms taikomos proporcingesnės priemonės

Priemonės

112. Esminė BNR projekte siūloma permaina yra tai, kad, priklausomai nuo to, ar įvykdytos sąlygos, valstybės narės gali programos taikyti proporcingesnes priemones. Pagal šias priemones nacionalinės procedūros būtų naudojamos kaip valdymo patikrinimai, audito institucijos turėtų apsiriboti 30 imties vienetų imtimi ir neatlikti sistemų auditų, o Komisijos auditai turėtų apsiriboti audito institucijos darbo apžvalga (77 straipsnis).

113. Turime keletą susirūpinimą keliančių klausimų dėl šio pasiūlymo, išdėstytų tolesnėse dalyse. Kaip bendrą pastabą pažymime tai, kad neturint poveikio vertinimo (5 dalis) nėra įrodymo, kad susijusių riziką kompensuoti galima supaprastinimo nauda dėl mažesnių administracinių išlaidų ir mažesnės administracinės naštos, tenkančios paramos gavėjams. Šis pasiūlymas kertasi su mūsų nuomone, kad „bet koks pasiūlymas dėl administracinių procedūrų supaprastinimo turėtų būti pagrįstas patikimais įrodymais“⁽¹¹⁴⁾. Taip pat pažymime, kad atskaitomybės tvarkos, taikomos sanglaudos politikai nuo 2007–2013 m. laikotarpio ir vėliau, griežtinimas padėjo gerokai sumažinti klaidų lygius, apie kuriuos mes pranešame⁽¹¹⁵⁾.

114. Kalbant apie tris veiksmingesnių priemonių elementus, pažymime, kad, atsižvelgiant į galimą šio teisės akto poveikį, 77 straipsnio a punkto tekstas, susijęs su valdymo patikrinimais, nėra toks aiškus, koks turėtų būti. Dar svarbiau tai, kad, kadangi valdymo patikrinimai pagal BNR projektą gali būti rizika grindžiami (105 straipsnis), neaišku, kokia yra nuostatos papildoma nauda, nes vadovaujančioji institucija galėtų taikyti standartinių priemonių nuostatas, kad gautų naudą, numatytą veiksmingesnėse priemonėse.

115. Antras pasiūlymo elementas yra mažesnės apimties audito institucijos atliekamas auditas. Esame susirūpinę dėl galimos ribos, taikomos audito institucijos imties dydžiui – 30 imties vienetų iš to, kas galėtų būti laikoma programų grupe (taip pat žr. pirmesnę 107 dalį). Dėl 77 straipsnio b punkto kyla pavojus, kad audito institucijos jį aiškins pernelyg laisvai, o to pasekmė bus tai, kad imtis nebus pakankamai didelė, kad galėtų būti reprezentatyvi, todėl pranešami klaidų lygiai taps nepatikimi.

116. Trečias pasiūlymo elementas susijęs su ribotu Komisijos atliekamu auditu. Pagal šį pasiūlymą Komisijai atliekant savo auditus būtų aiškiai neleidžiama peržengti audito institucijos lygmens ir pereiti prie paramos gavėjų lygmens, nebent būtų įtarimas, kad „audito institucijos veikloje esama didelių trūkumų“. Šis požiūris yra būdingas vieno bendro audito principui (103 dalis), todėl neturi būti reglamentuojamas tokiu būdu, nes pagal tarptautinius audito standartus jau reikalaujama, kad auditoriai užtikrintų, kad gautų įrodymus, būtinus patikimoms audito nuomonėms suformuoti.

Sąlygos

117. Šiai tvarkai taikomos sąlygos yra nustatytos 78 straipsnyje. Pagrindinis kriterijus⁽¹¹⁶⁾ yra tas, kad Komisijos paskelbtose dviejų ankstesnių metų metinėse veiklos ataskaitose patvirtinama, kad programos valdymo ir kontrolės sistema veiksmingai veikia ir bendras kiekvienų metų klaidų lygis yra mažesnis nei 2 %. Tai reiškia, kad:

⁽¹¹⁴⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 19 ir 86 dalys ir III priedas.

⁽¹¹⁵⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 39 dalis.

⁽¹¹⁶⁾ Vienintelis kitas kriterijus yra susijęs su tuo, kad valstybė narė „dalyvauja palaikant tvirtesnę bendradarbiavimą dėl Europos prokuratūros“.

- nėra jokios garantijos, kad sistema, anksčiau įvertinta kai veikianti veiksmingai, bus tokia pati, kaip sistema, veikianti pagal naujas veiksmingesnes priemones, ypač atsižvelgiant į perėjimą iš vieno programavimo laikotarpio į kitą. Pažymime, jog nesitikima, kad audito institucijos sistemų auditus atliks anksčiau nei bus pradėtos taikyti veiksmingesnės priemonės, rizikuojant, kad sistema neatitiks ES reikalavimų;
- iš BNR projektų teksto neaišku, ar dėl klaidų lygio, naudojamo veiksmingesnių priemonių tinkamumui įvertinti, Komisija atliks teisėtumo ir tvarkingumo patikrinimus. Komisijos metinėse veiklos ataskaitose praneštas klaidų lygis – tai audito institucijų praneštas klaidų lygis. Šis klaidų lygis galėtų būti per mažas, nes jį nustatant neatsižvelgiama į vėlesnes korekcijas po Komisijos teisėtumo ir tvarkingumo tikrinimų⁽¹¹⁷⁾. Dėl vertinimo, ar programa gali būti tinkama veiksmingesnėms priemonėms taikyti remiantis nepatikima priemone, tik padidėtų su tuo susijusi rizika;
- neaišku, kaip bus taikomas papildomas kriterijus, susijęs su Europos prokuratūra.

Veiksmingesnių priemonių taikymo užbaigimas

118. Taip pat susirūpinimą kelia tvarka, taikoma šių veiksmingesnių priemonių taikymo užbaigimui (vadinamam „koregavimui“) ir perėjimui prie standartinių priemonių (79 straipsnis). Šis procesas užtruks ne vienerius metus, jam reikės papildomo audito darbo, kitų metinių kontrolės ataskaitų analizės, sistemų auditų ir laiko valstybėms narėms išdėstyti savo poziciją. Šiuo laikotarpiu, kai valstybės narės galimai veiks naudodamasi palyginti nepatikima sistema, tačiau negriežtu valdymu ir kontrole, natūraliai kils didesnė klaidų rizika. Tačiau dėl siūlomos tvarkos gerokai vėluojama pasinaudoti galimybe imtis taisomųjų veiksmų.

119. Savo apžvalginiame pranešime atkreipėme dėmesį į griežtesnę atskaitomybės tvarką, taikomą dabartiniu ir ankstesniais programavimo laikotarpiais, kartu Komisijai gaunant patikinimą dėl išlaidų tvarkingumo remiantis audito institucijų valstybėse narėse atliktais patikrinimais⁽¹¹⁸⁾. Dėl galimybių pagal standartines priemones paversti valdymo patikrinimus rizika grindžiamais turėtų sumažėti administracinė našta sistemoms, kurios veikia puikiai. Dėl siūlomų veiksmingesnių priemonių gali gerokai susilpnėti Komisijos gautas patikinimas. Manome, kad pagal standartines priemones siūlomais pakeitimais suteikiama pakankamai galimybių sumažinti administracinę našta.

120. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

55. nustatyti, ar šių riziką pagal veiksmingesnes priemones kompensuoja galima supaprastinimo nauda (BNR projekto 77–79 straipsniai).

Ataskaitų ir finansinių pataisų pateikimas

121. Kaip 2014–2020 m. laikotarpiu, pagal BNR pasiūlymą Komisija iš pradžių atlygins 90 % tarpinių mokėjimų prašymuose nurodytos sumos, o galutinį likutį sumokės patikrinusi sąskaitas (87 ir 94 straipsniai⁽¹¹⁹⁾). Kad Komisija priimtų sąskaitas atlyginimo tikslais, ji turi būti patenkinta tuo, kad jos yra išsamios, tikslios ir teisingos ir kad audito institucijos praneštas likutinis klaidų lygis yra mažesnis kaip 2 % (93 straipsnis). Komisija turėtų sumokėti likutį net tais atvejais, jei audito institucijos nuomonėje nurodomi sistemos veikimo ir pagal ją atliktų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo trūkumai, kol sąskaitos vertinamos kaip išsamios, tikslios ir teisingos (95–96 straipsniai).

⁽¹¹⁷⁾ Mūsų auditai rodo, kad Komisijos finansinių ataskaitų priėmimas ir paskelbti klaidų lygiai neatspindi jos išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo. Todėl atlikus vertinimą gali pririnkti koreguoti paskelbtus klaidų lygius, o tai galima padaryti tik ne ilgiau kaip per trejus metus. Žr. 2017 finansinių metų metinės ataskaitos 6 skyriaus 6.68 dalį.

⁽¹¹⁸⁾ Apžvalginis pranešimas „Sanglaudos politikos įgyvendinimo po 2020 m. supaprastinimas“, 2018 m. gegužės mėn., 39–40 dalys.

⁽¹¹⁹⁾ Sąskaitos yra viena iš patikinimo paketo, kurį valstybės narės turi kasmet pateikti Komisijai kartu su vadovaujančiosios institucijos valdymo pareiškimais, audito institucijos parengtomis audito nuomonėmis ir metinėmis kontrolės ataskaitomis, dalių (92 straipsnis).

122. Komisijos išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo patikrinimai gali būti atliekami tik po šio pradinio tikrinimo proceso, sąskaitų uždarymo ir paskutinio likučio apmokėjimo. Todėl pasiūlyme numatytame procese neatsižvelgiama į jokių vėlesnius Komisijos atliekamus finansinius pataisymus ir į būtinybę atitinkamai iš pakeisti klaidų lygius. Todėl Komisijai priėmus sąskaitas neužtikrinamas tikrumas paramos gavėjams, nes po faktinio sąskaitų uždarymo Komisija atlieka papildomus susijusių išlaidų patikrinimus. Mes atkreipėme dėmesį į šią problemą savo nuomonėje dėl BNR pasiūlymo dėl 2014–2020 m. programavimo laikotarpio⁽¹²⁰⁾. Neseniai rekomendavome Komisijai atlikti pakankamus tvarkingumo patikrinimus, siekiant padaryti išvadą dėl audito institucijų darbo veiksmingumo ir gauti pagrįstą patikinimą dėl išlaidų tvarkingumo ne vėliau kaip metinėje veiklos ataskaitoje, kurią Komisija paskelbia vėlesniais nei finansinių ataskaitų priėmimo metais⁽¹²¹⁾. Lygiai taip pat svarbu, kad BNR pasiūlyme dėl 2021–2027 m. laikotarpio būtų nustatyti aiškūs galutinio sprendimo terminai.

123. Sąskaitų sistemos veiksmingumas priklauso nuo to, ar jos paskatina valstybes nares susigrąžinti netvarkingas sumas ir ar dėl tobulėja sistemos⁽¹²²⁾. Todėl palankiai vertiname tai, kad BNR pasiūlyme išsaugoma galimybė atlikti netvarkingų išlaidų, kurias Komisija nustatė į priimtas sąskaitas įtrauktose išlaidose grynąsias finansines pataisais (98 straipsnis). Manome, kad pasiūlyme taip pat turėtų būti nurodyti šiomis aplinkybėmis Audito Rūmų nustatyti pažeidimai, kaip buvo daroma reglamente dėl dabartinio laikotarpio⁽¹²³⁾. Tačiau pasiūlymu panaikinami grynieji finansiniai pataisymai, remiantis tuo, kad yra didelių valdymo sistemos veikimo trūkumų; tokia galimybė galima naudotis 2014–2020 m. laikotarpiu. Pagal BNR pasiūlymą, valstybės narės turėtų galėti pakeisti netvarkingas išlaidas⁽¹²⁴⁾. Mūsų nuomone, dėl to sumažėja paskata valstybėms narėms tobulinti savo sistemas.

124. Valdymo pareiškimo vertė priklausys nuo pagrindinio vadovaujančiosios institucijos darbo. Pažymime, kad valdymo pareiškimo šablonas, kuris yra viena iš keturių patikinimo paketo dalių (pirmesnė 121 dalis), pateiktas pasiūlymo XV priede, neapima tinkamo kontrolės sistemos veikimo, kaip reikalaujama pagal Finansinių reglamentą⁽¹²⁵⁾. Šis nenuoseklumas turi poveikį audito institucijos audito nuomonei, nes audito institucija rengia audito nuomonę dėl sistemos veikimo remdamasi valdymo pareiškimu.

125. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvarstyti galimybę:

56. nustatyti aiškius terminus, iki kurių Komisija turi atlikti sąskaitų teisėtumo ir tvarkingumo patikrinimus (BNR projekto 93–96 straipsniai). Komisija turėtų atlikti pakankamus tvarkingumo patikrinimus, siekiant padaryti išvadą dėl išlaidų tvarkingumo ne vėliau kaip GD metinėje veiklos ataskaitoje, kurią Komisija paskelbia vėlesniais nei finansinių ataskaitų priėmimo metais;

57. priežastis, dėl kurių Komisija nepriima pateiktų finansinių ataskaitų, papildyti kvalifikuota ir neigiama audito institucijos nuomone dėl veiksmingo sistemų veikimo ir sąskaitų teisėtumo bei tvarkingumo (BNR projekto 95 ir 96 straipsniai);

58. iš naujo numatyti didelių sistemos veikimo trūkumų grynųjų finansinių pataisymų galimybę (BNR projekto 98 straipsnio 1 ir 4 dalys).

Audito Rūmų patvirtinimo sąlygos

126. Savo 2018–2020 m. strategijoje pranešėme apie savo ketinimą taikyti naują požiūrį į mūsų patikinimo pareiškimą, gaunant, kiek tai įmanoma, patikinimą iš audituojamų subjektų pateiktos informacijos teisėtumo ir tvarkingumo, kaip žingsnį siekiant organizuoti patikinimo pareiškimo pateikimą kaip „patvirtinimo išipareigojimą“. Tai reikštų, kad mes vertintume, ar Komisijos remiantis audito institucijų pateiktais lygiais nustatytas likutinis klaidų lygis yra patikimas įvertis. Taikydami šį požiūrį atsižvelgtume į peržiūrėtą kontrolės ir patikinimo sistemą sanglaudos politikos srityje ir siektume pasinaudoti kitų dalyvaujančių auditorių – audito institucijų ir Komisijos – darbu, kad sumažintume savo audito darbo apimtį, taigi ir bendrą audito našta.

⁽¹²⁰⁾ Nuomonė Nr. 7/2011 dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendrosios nuostatos, 31–33 dalys.

⁽¹²¹⁾ Žr. 2017 finansinių metų metinės ataskaitos 6 skyrių 7 rekomendaciją.

⁽¹²²⁾ Nuomonė Nr. 7/2011 dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendrosios nuostatos, 36 dalis.

⁽¹²³⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 145 straipsnio 7 dalis.

⁽¹²⁴⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 145 straipsnio 7 dalis.

⁽¹²⁵⁾ Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 63 straipsnio 6 dalis.

127. Vykdamą bandomąją užduotį, skirtą nustatyti, ar naujasis požiūris gali būti taikomas, mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 6 skyriuje pateiktas 2017 metų patikinimo pareiškimas dėl DFP 1b išlaidų pakategorės (Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda), buvo paremtas operacijų imties, kuri audito institucijų jau buvo audituota, testavimu.

128. Vertindami šio bandomojo projekto rezultatus nustatėme keturias sąlygas, kuriomis galėtume pereiti prie patvirtinimo išipareigojimo:

- i. yra likutinis klaidų lygis, kurio teisingumą galime patvirtinti;
- ii. šis klaidų lygis atitinka paskirtį (pagrįstas ir patikimas);
- iii. Komisija laiku pateikia reikiamą informaciją mūsų reikmėms;
- iv. sąlygos, kuriomis galima pasinaudoti kitų auditorių darbu, yra įvykdytos (nepriklausomumas, profesinė kompetencija, darbo apimtis, ekonominis efektyvumas, pakankamais įrodymais pagrįstos audito išvados).

129. Tolesnėje lentelėje pateikiamas mūsų apibendrinamasis vertinimas, ar šios sąlygos įvykdytos mūsų 2017 m. patikinimo pareiškimo bandomajame projekte. Joje taip pat pateikiama mūsų nuomonė klausimu, ar mūsų nustatyti trūkumai yra tokie, kad juos būtų galima ištaisyti BNR, ir ar jie iš tikrųjų taisomi BNR pasiūlyme.

Sąlyga	Pagrindiniai 2017 m. patikinimo pareiškime nustatyti trūkumai	Ar šiuos trūkumus galima ištaisyti pasinaudojant BNR?	Ar jie taisomi BNR?
i. Ar yra likutinis klaidų lygis, kurio teisingumą galime patvirtinti?	Nėra bendro likutinio klaidų lygio, kuris būtų bendras DFP išlaidų pakategorei. Komisija apibendrina rodiklius tik pagal GD. Be to, metinėje veiklos ataskaitoje nurodytas klaidų lygis yra susijęs su išlaidomis, kurioms nebuvo taikytas visas kontrolės ciklas.	Ne (Finansinio reglamento klausimas)	N. d.
ii. Ar likutinis klaidų lygis atitinka paskirtį?	Pagrindinis trūkumas yra tai, kad konkrečių ataskaitinių metų, kuriuos mes tikriname, likutinis klaidų lygis gali apimti avansus finansinėms priemonėms ir valstybės pagalbos projektams. Jei taip, likutinis klaidų lygis gali būti sumažintas.	Taip	Iš dalies
iii. Ar Komisija pateikia informaciją laiku?	Komisijos klaidų įvertis, pateiktas jos 2017 m. metinėje veiklos ataskaitoje dėl išlaidų, įtrauktų į sąskaitas, kurias ji priėmė 2017 m. gegužės mėn., nėra galutinis, ne jį vis dar būtų galima taisyti.	Taip	Ne
iv. Ar įvykdytos sąlygos, kuriomis būtų galima pasinaudoti kitų auditorių darbu?	Imčių sudarymo ir dokumentų trūkumai	Iš dalies	Iš dalies

130. Laikomės nuomonės, kad pačiu BNR negalima reglamentuoti visų atitinkamų patvirtinimo sąlygų. Valstybėms narėms ir Komisijai reikėtų parengti priemones jų kompetencijai priklausančiose srityse šioms trūkumams šalinti. Iš esmės BNR projekte neištaisomi visi trūkumai, nustatyti bandomajame 2017 m. patikinimo pareiškime, kurie galėtų būti jame ištaisyti. Todėl darome išvadą, kad BNR projektas tik iš dalies atitinka patvirtinimo išipareigojimo sąlygas, taikomas standartinėms arba veiksmingesnėms priemonėms. Atsižvelgdami į tai pažymime, kad BNR tikslas nėra sudaryti palankesnes sąlygas taikyti pasikeitusį požiūrį į mūsų auditą. Mūsų poreikių, susijusių patvirtinimo išipareigojimu, ir siūlomo teisės aktų nuostatų nesutapimas atsirado ne atsitiktinai, o dėl skirtingų nustatytų susijusių tikslų.

131. Pirmiau pabrėžėme pavojus, kurią mes matome pagal siūlomas naujas priemones, dėl kurių poveikio susilpnėtų kontrolės aplinka, ypač pagal veiksmingesnes priemones. Tai atitinkamai paveikti Komisijos gaunamą patikinimą ir vėliau patvirtinimo sąlygas. Patvirtinimo išipareigojimas galėtų būti pagrįstai taikomas standartinėms valdymo ir kontrolės sistemoms. Turėtų būti atlikti bent šie pataisymai:

- sumažinta imties sudarymo rizika siūlant deleguotame akte parengtus statistinius imties sudarymo metodus, kuriuos audito institucijos turi nuosekliai taikyti konkrečiomis aplinkybėmis. Šiame pasiūlyme taip pat galėtų būti reikalaujama, kad prieš sudarant galutinę imtį Komisija patvirtintų audito institucijų imties sudarymo metodą;
- pakoreguotas 73 straipsnis siekiant užtikrinti, kad finansinių priemonių atveju operacijų auditai apimtų tik patirtas išlaidas, o ne finansinėms priemonėms sumokėtus avansus;
- pasikonsultavus su EAR audito institucijoms numatyti būtiniausi reikalavimai, susiję su audito darbo, kuris turi būti atliktas, apimtimi ir tuo, kaip jis turėtų būti pagrindžiamas dokumentais,
- laikydamosi mūsų rekomendacijų, kurias pateikėme savo 2017 m. metinėje ataskaitoje⁽¹²⁶⁾, Komisija turėtų savo atitiktis ataskaitose sutelkti dėmesį į išlaidas, kuriomis buvo taikytas visas kontrolės ciklas. BNR turėtų būti reikalaujama Komisijai atlikti pakankamus tvarkingumo patikrinimus, siekiant padaryti išvadą dėl audito institucijų darbo veiksmingumo ir gauti pagrįstą patikinimą dėl išlaidų tvarkingumo ne vėliau kaip metinėje veiklos ataskaitoje, kurią Komisija paskelbia vėlesniais nei finansinių ataskaitų priėmimo metais.

132. Dėl siūlomų proporcingesnių priemonių reikalavimai dėl EAR patvirtinimo tvarkos tampa dar sudėtingesni (žr. pirmesnes 112–120 dalis). Prieš tai, kai bus galima priimti patvirtinimo išipareigojimą, jas reikėtų patikslinti kartu su reikalavimu atlikti patikslinimus, nustatytus ankstesnėje dalyje. Be to, dėl pasiūlymo dėl veiksmingesnių priemonių susidarytų padėtis, kai EAR, Komisijai arba audito institucijai neatlikus valdymo patikrinimo ir audito, turėtų audituoti tik nacionalinių institucijų, kurios mums pateiktų visus dokumentus, kuriuos laikome būtinus, kad galėtume įgyvendinti savo Sutartimi suteiktus įgaliojimus, sistemas.

GALUTINĖS PASTABOS

133. Iš esmės Komisijos pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto pasiūlyme pavyko supaprastinti tekstą. Tačiau dėmesys lėšų panaudojimui ekonomiškiausiu būdu nepadidėjo, o atskaitomybės taisyklės iš dalies žymiai susilpnėjo.

134. Pats pasiūlymas yra gerokai trumpesnis ir jame prasmingai pateikiami pagrindiniai dokumentai ir šablonai, reikalingi valstybių narių atliekamam programavimui. Be to, jame didžia dalimi išlaikoma ankstesniais laikotarpiais nustatyta programavimo sistema. Tai turėtų paskatinti taikyti pastovias taisykles, kurios prisidėtų prie sklandaus programavimo. Tačiau kai kurioms nuostatoms trūksta aiškumo, todėl gali atsirasti įvairių interpretacijų, turinčių įtakos teisiniam tikrumui.

⁽¹²⁶⁾ 2017 finansinių metų metinė ataskaita, 6.78 dalis, 6 rekomendacija.

135. Pasiūlyme suteikiamas didesnis lankstumas paskirstant lėšas ir jas perkeliant iš vienos vietos į kitą, pavyzdžiui, dviejų etapų programavimas (5 + 2) ir finansinių priemonių derinimas su dotacijomis. Taip padidinamas pajėgumas reaguoti į kintančias aplinkybes. Tačiau esama rizikos, kad kartu su didesniu lankstumu, visų pirma dviejų etapų programavimu, gerokai padidės administracinio darbo krūvis.

136. Kalbant apie orientavimąsi į rezultatus, kitaip nei ankstesniais laikotarpiais, pasiūlymas nėra integruotas į ES masto bendrą strategiją. Jame nepavyko nustatyti aiškios vizijos, ko ES nori pasiekti įgyvendindama savo politiką. Be to, siekiant supaprastinimo pasiūlyme atsakoma daugelio elementų, skirtų padėti geriau nukreipti lėšas į rezultatus, pavyzdžiui, programų *ex ante* vertinimo, veiksmingumo rezervo ir bendrų vertinimo standartų, taikomų didelės apimties projektams.

137. Kalbant apie teigiamus aspektus, pasiūlyme numatoma labai įvairi supaprastintų formų parama (pavyzdžiui, supaprastintas išlaidų apmokėjimas ir su išlaidomis nesusijęs finansavimas), kuri, jei būtų tinkamai taikoma, galėtų padėti sumažinti administracinę naštą ir nukreipti dėmesį nuo indėlių į produktus ir rezultatus. Taip pat palankiai vertiname Komisijos siekį sugriežtinti valdymo ir kitas sąlygas, kuriomis siekiam sukurti palankią aplinką sanglaudos politikos išlaidoms, pavyzdžiui, sąsajas su Europos semestro procesu ir *ex ante* sąlygų pakeitimą reikiamomis sąlygomis. Atsižvelgdami į tai pateikiame keletą pastabų Komisijai ir teisės aktų leidėjams, kuriomis siekiama padėti jiems išnaudoti visas siūlomų pakeitimų galimybes.

138. Pasiūlyme siekiama racionalizuoti ir supaprastinti atskaitomybės tvarką. Pavyzdžiui, jame pertekliniai valdymo patikrinimai pakeičiami rizika grindžiamais patikrinimais. Nors mes pritariame šiems užmojams, laikomės nuomonės, kad kai kuriuose vietose yra galimybių stiprinti valdymo ir kontrolės sistemą.

139. Pasiūlyme taip pat siūloma radikalesnio supaprastinimo galimybė gerų rezultatų pasiekusioms sistemoms (proporcingesnės priemonės), kuria Komisija gerokai sumažintų savo priežiūrą ir daugiausia remtųsi nacionaliniais patikrinimais. Ši koncepcija kertasi su pagrindiniais elementais, kuriais grindžiamas Komisijos patikinimo modelis, sukurtas per pastaruosius du dešimtmečius, todėl sumažėja patikinimas, kurį ji gali gauti. Pasiūlyme taip pat pateikiami būdo, kuriuo atliekame savo patikinimo pareiškimo auditus, pakeitimai.

Šią nuomonę Audito Rūmai priėmė Liuksemburge 2018 m. spalio 25 d. įvykusiame Audito Rūmų posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas

Klaus-Heiner LEHNE

PRIEDAS

Išsamios pastabos ir pasiūlymai dėl projekto (pastabos ir pasiūlymai dėl projekto dėl BNR straipsnių)

Šiuose pasiūlyimuose dėl projekto atspindimos kai kurios, bet ne visos šioje nuomonėje pateiktos pastabos. Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų atsižvelgti į šias pastabas ir jas atspindėti atitinkamuose siūlomame BNR ir (arba) konkrečioms fondams skirtų reglamentų straipsniuose.

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Stenų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės</p> <p>(COM(2018) 375 final)</p>		
<p>Turinys</p>		<p>Siūlomame reglamente turėtų būti nurodytas turinys, atitinkantis jo struktūrą.</p>
<p>Kadangi: (...) (2) siekiant, kad pasidalijamojo valdymo Sąjungos fondai, būtent Europos regioninės plėtros fondas (toliau – ERPF), „Europos socialinis fondas +“ (toliau – ESF+), Sanglaudos fondas, pagal pasidalijamojo valdymo principą finansuojamos Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF) priemonės, Prieglobsčio ir migracijos fondas (PMIF), Vidaus saugumo fondas (VSF) ir Integruoto sienų valdymo fondas (ISVF), būtų toliau įgyvendinami koordinuotai ir darniai, reikia nustatyti finansines taisykles, grindžiamas SESV 322 straipsniu, aiškiai nurodant atitinkamų nuostatų taikymo sritį. Be to, pagal SESV 177 straipsnį turėtų būti nustatytos bendros nuostatos, taikomos ERPF, ESF+, Sanglaudos fondo ir EJRŽF nustatytoms politikos įgyvendinimo taisyklėms.</p>		<p>2 dalyje siūlomame nuostatoje, po pirmo sakinio, turėtų būti patikslinta, ką reiškia „finansinės taisyklės“, atsižvelgiant į tai, kad siūlomame reglamente yra nefinansinių nuostatų, taikomų visiems fondams.</p> <p>2 dalies pabaigoje turėtų būti įtraukta nuoroda, susijusi su EJRŽF, nes minimas SESV 177 straipsnis yra susijęs tik su struktūriniais fondais.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
2 straipsnis Apibrėžtys		Žr. 22) ir 37) pastabas.
4 straipsnis Politikos tikslai		Žr. 1) pastabą. Komisija ir teisės aktų leidėjai visų pirma turėtų apsvarstyti galimybę nustatyti aiškius tikslus dėl klimato politikos veiksmų trims sanglaudos fondams, atitinkančius 25 % tokių išlaidų, numatytų visam ES biudžetui, tikslą.
7 straipsnis Partnerystės susitarimų rengimas ir teikimas		Žr. 18) pastabą.
8 straipsnis Partnerystės susitarimo turinys		Žr. 16), 19) ir 20) pastabas.
11 straipsnis Reikiamos sąlygos	11 straipsnis Reikiamos sąlygos 1. Šiame reglamente nustatytos išankstinės kiekvieno konkretaus tikslo arba paramos srities arba veiklos rūšies veiksmingo ir rezultatyvaus įgyvendinimo sąlygos (reikiamos sąlygos). III priede nustatytos horizontaliosios reikiamos sąlygos, taikytinos visiems konkrečioms tikslams arba paramos sritims arba veiklos rūšiai, ir jų įvykdymui įvertinti būtini kriterijai. IV priede nustatytos su ERPF, Sanglaudos fondu ir ESF+ susijusios teminės reikiamos sąlygos ir jų įvykdymui įvertinti būtini kriterijai.	Taip pat žr. 9), 10) ir 11) pastabas.

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>2. Rengdama programą arba nustatydamą naują konkretų tikslą, kai iš dalies keičia programą, valstybė narė įvertina, ar įvykdytos su atrinktu konkrečiu tikslu susijusios reikiamos sąlygos. Reikiama sąlyga įvykdoma, kai patenkinami visi susiję kriterijai. Valstybė narė kiekvieną kartą teikdama programą arba iš dalies keisdama programą nustato įvykdytas ir neįvykdytas reikiamas sąlygas, ir, kai mano, kad reikiama sąlyga įvykdyta, pateikia pagrindimą.</p>	<p>2. Rengdamos programą arba nustatydamos naują konkretų tikslą arba paramos sritį ar veiklos rūšį atliekant programos paketimą, valstybės narės įvertina, ar įvykdytos reikiamos sąlygos, susijusios su atrinktu politikos tikslu arba paramos sritimi ar veiklos rūšimi, atsižvelgdamos į šalies ataskaitas ir konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, susijusias su Europos semestro procesu. Reikiama sąlyga įvykdoma, kai patenkinami visi susiję kriterijai. Valstybė narė kiekvieną kartą teikdama programą arba iš dalies keisdama programą nustato įvykdytas ir neįvykdytas reikiamas sąlygas, ir, kai mano, kad reikiama sąlyga įvykdyta, pateikia pagrindimą.</p>	
<p>3. Jeigu tvirtinant programą arba iš dalies keičiant programą reikiama sąlyga dar neįvykdyta, valstybė narė Komisijai praneša, kai tik mano, kad reikiama sąlyga jau įvykdyta, ir pateikia pagrindimą.</p>	<p>3. Jeigu tvirtinant programą arba iš dalies keičiant programą reikiama sąlyga dar neįvykdyta, valstybė narė Komisijai praneša, kai tik mano, kad reikiama sąlyga jau įvykdyta, ir pateikia pagrindimą.</p>	
<p>4. Komisija per tris mėnesius nuo 3 dalyje nurodytos informacijos gavimo atlieka vertinimą ir praneša valstybei narei, jeigu sutinka, kad sąlyga įvykdyta. Jeigu Komisija nesutinka su valstybės narės vertinimu, ji apie tai informuoja valstybę narę ir suteikia jai galimybę per vieną mėnesį pateikti pastabų.</p>	<p>4. Komisija per tris mėnesius nuo 3 dalyje nurodytos informacijos gavimo atlieka vertinimą, atsižvelgdama į šalies ataskaitas ir konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, susijusias su Europos semestro procesu, ir praneša valstybei narei, jeigu sutinka, kad sąlyga įvykdyta. Jeigu Komisija nesutinka su valstybės narės vertinimu, ji apie tai informuoja valstybę narę ir suteikia jai galimybę per vieną mėnesį pateikti pastabų.</p>	

Pastabos	Auditų Rūmų siūlymas	Pasiūlymo tekstas
	<p>5. Išlaidos, susijusios su veiksmams, siejamiems su konkrečiu tikslu arba paramos skaitmeni ar veiklos rūšimi, negali būti įtraukiamos į mokėjimo paraišką, kol Komisija nepraneša valstybei narei, kad įvykdyta reikiama sąlyga pagal 4 dalį.</p> <p>Pirma pastraipa netaikoma veiksams, kuriais prisidedama prie atitinkamų reikiamų sąlygų įvykdymo.</p> <p>6. Valstybė narė užtikrina, kad reikiamos sąlygos būtų vykdomos ir taikomos visą programavimo laikotarpį. Ji praneša Komisijai apie visus pakeitimus, turinčius įtakos reikiamų sąlygų įvykdymui.</p> <p>Jeigu Komisija mano, kad reikiama sąlyga nebevykdoma, ji apie tai informuoja valstybę narę ir suteikia jai galimybę per vieną mėnesį pateikti pastabų. Jei Komisija padaro išvadą, kad reikiama sąlyga ir toliau nevykdoma, su konkrečiu atitinkamu tikslu arba paramos skaitmeni ar veiklos rūšimi susijusios išlaidos negali būti įtraukiamos į mokėjimo paraišką nuo dienos, kurią Komisija atitinkamai apie tai praneša valstybei narei.</p> <p>7. ~~IV priedas netaikomas EJRŽF remiamoms programoms.~~</p>	<p>5. Išlaidos, susijusios su veiksmams, siejamiems su konkrečiu tikslu, negali būti įtraukiamos į mokėjimo paraišką, kol Komisija nepraneša valstybei narei, kad įvykdyta reikiama sąlyga pagal 4 dalį.</p> <p>Pirma pastraipa netaikoma veiksams, kuriais prisidedama prie atitinkamų reikiamų sąlygų įvykdymo.</p> <p>6. Valstybė narė užtikrina, kad reikiamos sąlygos būtų vykdomos ir taikomos visą programavimo laikotarpį. Ji praneša Komisijai apie visus pakeitimus, turinčius įtakos reikiamų sąlygų įvykdymui.</p> <p>Jeigu Komisija mano, kad reikiama sąlyga nebevykdoma, ji apie tai informuoja valstybę narę ir suteikia jai galimybę per vieną mėnesį pateikti pastabų. Jei Komisija padaro išvadą, kad reikiama sąlyga ir toliau nevykdoma, su konkrečiu atitinkamu tikslu susijusios išlaidos negali būti įtraukiamos į mokėjimo paraišką nuo dienos, kurią Komisija atitinkamai apie tai praneša valstybei narei.</p> <p>7. IV priedas netaikomas EJRŽF remiamoms programoms.</p>
	<p>1.2 straipsnis</p> <p>Veiklos peržiūros planas</p> <p>1. Valstybė narė parengia veiklos peržiūros planą, kuris leidžia stebėti, teikti ataskaitas ir vertinti programos veiklos rezultatus ją įgyvendinant, taip pat padeda vertinti bendrus fondų veiklos rezultatus.</p> <p>Veiklos peržiūros planą sudaro:</p>	<p>1.2 straipsnis</p> <p>Veiklos peržiūros planas</p> <p>1. Valstybė narė parengia veiklos peržiūros planą, kuris leidžia stebėti, teikti ataskaitas ir vertinti programos veiklos rezultatus ją įgyvendinant, taip pat padeda vertinti bendrus fondų veiklos rezultatus.</p> <p>Veiklos peržiūros planą sudaro:</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>a) produkto ir rezultato rodikliai, susiję su konkrečiais tikslais, nustatytais konkrečioms fondams skirtuose reglamentuose;</p> <p>b) iki 2024 m. pabaigos pasiektinos produkto rodiklio tarpinės reikšmės ir</p> <p>c) iki 2029 m. pabaigos pasiektinos produkto ir rezultato rodiklių siektinos reikšmės.</p>	<p>a) produkto ir rezultato rodikliai, susiję su konkrečiais tikslais arba paramos sritimi arba operacijos rūšimi, ir kurie yra nustatyti su konkrečiais fondais susijusiuose reglamentuose;</p> <p>b) iki 2024 m. pabaigos pasiektinos produkto ir rezultato rodiklio tarpinės reikšmės ir</p> <p>c) iki 2029 m. pabaigos pasiektinos produkto ir rezultato rodiklių siektinos reikšmės. <u>Siektinos reikšmės grindžiamos realiais bendrų finansinių asignavimų, skirtų šiam laikotarpiui, skaičiais.</u></p>	
<p>2. Tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės nustatomos kiekvienam konkrečiam programos tikslui, išskyrus techninę paramą ir konkrečių tikslų šalinimą materialinio nepritekliaus problema, nustatytą ESF+ reglamento 4 straipsnio c punkto vii papunktyje.</p> <p>3. Tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės turi būti tokios, kad Komisija ir valstybė narė galėtų įvertinti pažangą, padarytą siekiant konkrečių tikslų. Jie turi atitikti Finansinio reglamento 3 dalyje nustatytus reikalavimus.</p> <p>(...)</p>	<p>2. Tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės nustatomos kiekvienam konkrečiam programos tikslui arba paramos sričiai ar veiklos rūšiai, išskyrus techninę paramą ir konkrečių tikslų šalinimą materialinio nepritekliaus problema, nustatytą ESF+ reglamento [4 straipsnio c punkto vii papunktyje].</p> <p>3. Tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės turi būti tokios, kad Komisija ir valstybė narė galėtų įvertinti pažangą, padarytą siekiant konkrečių tikslų arba paramos srityje ar veiklos rūšyje. Jie turi atitikti Finansinio reglamento [33 straipsnio 3 dalyje] nustatytus reikalavimus.</p> <p>(...)</p>	<p>Žr. 14) ir 15) pastabas.</p>
<p>14 straipsnis</p> <p>Laikotarpio vidurio peržiūra</p>		<p>Žr. 4), 5) ir 6) pastabas.</p>
<p>15 straipsnis</p> <p>Priemonės, kuriomis fondų efektyvumas susiejamas su patikimu ekonomikos valdymu</p> <p>(...)</p>		<p>Žr. 4), 5) ir 6) pastabas.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
13. 1–12 dalyse netaikomos prioritetais ar programoms, kuriais siekiama ESF+ reglamento 4 straipsnio c punkto v papunkčio ii papunktyje nurodyto tikslo.		Šio straipsnio 13 dalyje reikia pataisyti nuorodą į konkrečiai ESF+ fondui skirtą reglamento nuostatą (-as).
16 straipsnis. Programų rengimas ir teikimas		Žr. 21) pastabą.
17 straipsnis Programų turinys		Žr. 3) ir 16) pastabas.
19 straipsnis Programų keitimas		Žr. 2) pastabą.
21 straipsnis Išteklų perkėlimas		Žr. 2) pastabą.
29 straipsnis Komisijos iniciatyva teikiama techninė pagalba		Žr. 12) pastabą.
30 straipsnis Valstybių narių techninė pagalba		Žr. 12) pastabą.
31 straipsnis Valstybių narių techninės paramos finansavimas taikant fiksuotąsias normas		Žr. 13) pastabą.
32 straipsnis Finansavimas, nesujęs su valstybių narių techninės paramos išlaidomis		Žr. 13) pastabą.

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>35 straipsnis</p> <p>Stebėjimo komiteto funkcijos</p> <p>1. Stebėjimo komitetas nagrinėja:</p> <p>(...)</p>	<p>35 straipsnis</p> <p>Stebėjimo komiteto funkcijos</p> <p>1. Stebėjimo komitetas nagrinėja:</p> <p>(...)</p> <p>i) <u>pažangą, padarytą įgyvendinant veiksmus, susijusius su administracinės naštos paramos gavėjams mažinimu.</u></p> <p>(...)</p> <p>2. <u>Stebėjimo komitetas gali vadovaujancijai institucijai teikti pastabas dėl 1 ir 2 dalyje nurodytų elementu, taip pat dėl veiksmu, susijusių su paramos gavėjų administracinės naštos mažinimu.</u></p> <p><u>Stebėjimo komitetas vykdo veiksmu, kurių imtasi atsižvelgiant į jo pastabas, stebėjimą.</u></p>	<p>Siūlomame reglamente turėtų būti reikalaujama, kad stebėjimo komitetas išnagrinėtų pažangą, padarytą siekiant sumažinti administracinę naštą.</p> <p>Naujai įtraukta dalis užtikrina sąsają tarp 35 straipsnio ir 69 straipsnio b punkto.</p>
<p>36 straipsnis</p> <p>Metinė veiklos rezultatų peržiūra</p>		<p>Žr. 29) pastabą.</p>
<p>37 straipsnis</p> <p>Duomenų perdavimas</p>		<p>Žr. 26) ir 28) pastabas.</p> <p>Komisija ir teisės aktų leidėjai turėtų apsvaistyti galimybę reikalauti, kad klimato politikos veiksmų rezultatai, taip pat planuojamų išlaidų dydžiai, būtų stebimi ir pateikiami.</p>
<p>39 straipsnis</p> <p>Valstybės narės atliekami vertinimai</p> <p>40 straipsnis</p> <p>Komisijos atliekamas vertinimas</p>		<p>Žr. 30) pastabą.</p>

Pasiūlymo tekstas	Auditu Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>49 straipsnis</p> <p>Netiesioginių išlaidų finansavimas taikant fiksuotąsias normas dotacijų atveju</p> <p>50 straipsnis</p> <p>Tiesioginės personalo išlaidos dotacijų atveju</p> <p>51 straipsnis</p> <p>Tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus tiesiogines personalo išlaidas, finansavimas taikant fiksuotąsias normas dotacijų atveju</p>	<p>49 straipsnis</p> <p>Netiesioginių išlaidų finansavimas taikant fiksuotąsias normas dotacijų atveju</p> <p>50 straipsnis</p> <p>Tiesioginės personalo išlaidos dotacijų atveju</p> <p>Veiksmo tiesioginės personalo išlaidos gali būti apskaituojamos taikant fiksuotąją normą, kurią sudaro iki 20 % tiesioginių išlaidų, išskyrus to veiksmo tiesiogines personalo išlaidas, nereikalaujant, kad valstybė narė atliktų skaitėdavimą taikytinai normai nustatyti, su sąlyga, kad į veiksmo tiesiogines išlaidas nebus įtrauktos viešojo darbo pirkimo sutartys arba prekių ar paslaugų pirkimo sutartys, kurių vertė viršija Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES 46–4 straipsnyje arba Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES 47–15 straipsnyje nurodytas vertės ribas.</p> <p>PMRF, VSF ir SVVP atveju išlaidos, kurioms taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, ir to veiksmo tiesioginės personalo išlaidos neįtraukiamos apskaituojant fiksuotąją normą.</p> <p>51 straipsnis</p> <p>Tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus tiesiogines personalo išlaidas, finansavimas taikant fiksuotąsias normas dotacijų atveju</p>	<p>Taip pat žr. 39) ir 40) pastabas.</p>
<p>52 straipsnis</p> <p>Finansinės priemonės</p>		<p>Žr. 31) pastabą.</p>
<p>53 straipsnis</p> <p>Finansinių priemonių įgyvendinimas</p>		<p>Žr. 32) ir 33) pastabas.</p>
<p>57 straipsnis</p> <p>Tinkamumas finansuoti</p>		<p>Žr. 54) pastabą.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>58 straipsnis</p> <p>Netinkamos finansuoti išlaidos</p> <p>(...)</p> <p>c punkte nurodytos pridėtinės vertės mokestis (PVM), išskyrus veiksmus, kurių visos išlaidos mažesnės nei 5 000 000 EUR.</p>	<p>Žr. 44) pastabą.</p>	
<p>65 straipsnis</p> <p>Programos institucijos</p> <p>1. Taikant Finansinio reglamento [63 straipsnio 3 dalį] valstybė narė nustato kiekvienos programos vadovaujančiąją instituciją ir audito instituciją. Jei valstybė narė naudojami 66 straipsnio 2 dalyje nurodyta galimybė, atitinkamas subjektas laikomas programos institucija. Tos pačios institucijos gali būti atsakingos už daugiau nei vieną programą.</p> <p>(...)</p> <p>3. Vadovaujančioji institucija gali paskirti vieną ar daugiau tarpinių institucijų, kurios vykdytų tam tikras užduotis, už atsakinga. Atitinkami vadovaujančiosios institucijos ir tarpinių institucijų susitarimai įforminami raštu.</p> <p>(...)</p> <p>5. Subjektą, įgyvendinantį bendro finansavimo programą, kaip nurodyta Reglamento ES (...) [11] straipsnyje [programoje „Europos horizontas“ nustatytos dalyvavimo taisyklės], atitinkamos programos vadovaujančioji institucija pagal 3 dalį paskiria tarpine institucija.</p>	<p>65 straipsnis</p> <p>Programos institucijos</p> <p>1. Taikant Finansinio reglamento [63 straipsnio 3 dalį] valstybė narė ~~nustato~~ paskiria kiekvienos programos vadovaujančiąją instituciją ir audito instituciją. Jei valstybė narė naudojami 66 straipsnio 2 dalyje nurodyta galimybė, atitinkamas subjektas ~~laikomas~~ paskiriamas programos institucija. Tos pačios institucijos gali būti atsakingos už daugiau nei vieną programą.</p> <p>(...)</p> <p>3. Vadovaujančioji institucija gali ~~nustatyti~~ paskirti vieną ar daugiau tarpinių institucijų, kurios vykdytų tam tikras užduotis, už kurias ji atsakinga. Atitinkami vadovaujančiosios institucijos ir tarpinių institucijų susitarimai įforminami raštu.</p> <p>(...)</p> <p>5. Subjektą, įgyvendinantį bendro finansavimo programą, kaip nurodyta Reglamento ES (...) [11] straipsnyje [programoje „Europos horizontas“ nustatytos dalyvavimo taisyklės], atitinkamos programos vadovaujančioji institucija pagal 3 dalį ~~nustato~~ paskiria tarpine institucija.</p>	

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>66 straipsnis</p> <p>Vadovaujančiosios institucijos funkcijos</p> <p>1. Vadovaujančioji institucija atsako už programos valdymą siekiant programos tikslų. Visų pirma, jos funkcijos yra:</p> <p>(...)</p>	<p>66 straipsnis</p> <p>Vadovaujančiosios institucijos funkcijos</p> <p>1. Vadovaujančioji institucija atsako už programos valdymą pagal patikimo finansų valdymo principą siekiant programos tikslų. Visų pirma, jos funkcijos yra:</p> <p>(...)</p>	
<p>67 straipsnis</p> <p>Vadovaujančiosios institucijos vykdoma veiksmų atranka</p> <p>(...)</p> <p>2. Komisijos prašymu vadovaujančioji institucija konsultuojasi su Komisija ir atsižvelgia į jos pastabas prieš pirmą kartą pateikdama atrankos kriterijus stebėjimo komitetui ir prieš atlikdama bet kokius tolesnius tų kriterijų pakeitimus.</p> <p><u>Komisija nustatys pernelyg sudėtingus reikalavimus ir pateiks valstybėms narėms rekomendacijas, kaip juos įvertinti.</u></p>	<p>67 straipsnis</p> <p>Vadovaujančiosios institucijos vykdoma veiksmų atranka</p> <p>(...)</p> <p>2. Komisijos prašymu vadovaujančioji institucija konsultuojasi su Komisija ir atsižvelgia į jos pastabas prieš pirmą kartą pateikdama atrankos kriterijus stebėjimo komitetui ir prieš atlikdama bet kokius tolesnius tų kriterijų pakeitimus.</p> <p><u>Komisija nustatys pernelyg sudėtingus reikalavimus ir pateiks valstybėms narėms rekomendacijas, kaip juos įvertinti.</u></p>	<p>Taip pat žr. 42) ir 43) pastabas.</p>
<p>68 straipsnis</p> <p>Vadovaujančiosios institucijos vykdomas programos valdymas</p> <p>(...)</p> <p>2. 1 dalies a punkte nurodyti valdymo patikrinimai yra pagrįsti rizika ir proporcingi nustatyti rizikai, kaip apibrėžta rizikos valdymo strategijoje.</p> <p>Atliekant valdymo patikrinimus, be kita ko, atliekami paramos gavėjų mokėjimo prašymų administraciniai patikrinimai ir veiksmų patikrinimai vietoje. Jie atliekami ne vėliau kaip iki sąskaitų parengimo pagal 92 straipsnį.</p> <p>(...)</p>	<p>68 straipsnis</p> <p>Vadovaujančiosios institucijos vykdomas programos valdymas</p> <p>(...)</p> <p>2. 1 dalies a punkte nurodyti valdymo patikrinimai yra pagrįsti rizika ir proporcingi nustatyti rizikai, kaip apibrėžta rizikos valdymo strategijoje.</p> <p>Atliekant valdymo patikrinimus, be kita ko, atliekami paramos gavėjų mokėjimo prašymų administraciniai patikrinimai ir veiksmų patikrinimai vietoje. ~~Jie atliekami ne vėliau kaip iki sąskaitų parengimo pagal 92 straipsnį.~~</p> <p>(...)</p>	<p>Taip pat žr. 50) pastabą.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>72 straipsnis</p> <p>Audito strategija</p> <p>1. (...) Į audito strategiją įtraukiami naujai paskirtų vadovaujančiųjų institucijų ir už apskaitos funkciją atsakingų institucijų sistemos auditai per devynis mėnesius po pirmųjų jų veiklos metų. (...)</p>	<p>72 straipsnis</p> <p>Audito strategija</p> <p>1. (...) Į audito strategiją įtraukiami naujai paskirtų vadovaujančiųjų institucijų ir už apskaitos funkciją, taip pat metodikos, kuria reglamentuojami valdymo patikrinimai ir IT, paketimus, atsakingų institucijų sistemos auditai per devynis mėnesius po pirmųjų jų veiklos metų. (...)</p>	<p>Taip pat žr. 47) ir 49) dalis.</p>
<p>73 straipsnis</p> <p>Veiksmų auditas</p> <p>1. Atliekant veiksmų auditą tikrinamos ataskaitiniais metais Komisijai deklaruotos išlaidos remiantis imtimi. Ta imtis yra reprezentatyvi ir pagrįsta statistinės atrankos metodais. Pagal nukrypti leidžiančią nuostata finansinių priemonių atveju veiksmų auditai turėtų apimti tinkamas finansuoti išlaidas, kaip nustatyta 62 straipsnyje.</p>	<p>73 straipsnis</p> <p>Veiksmų auditas</p> <p>1. Atliekant veiksmų auditą tikrinamos ataskaitiniais metais Komisijai deklaruotos išlaidos remiantis imtimi. Ta imtis yra reprezentatyvi ir pagrįsta statistinės atrankos metodais. <u>Pagal nukrypti leidžiančią nuostata finansinių priemonių atveju veiksmų auditai turėtų apimti tinkamas finansuoti išlaidas, kaip nustatyta 62 straipsnyje.</u></p>	<p>Taip pat žr. 51) ir 53) pastabas.</p>
<p>75 straipsnis</p> <p>(...)</p> <p>4. Audito institucija neatlieka auditų EIB arba kitų tarptautinių finansų įstaigų, kurių akcininkė valstybė narė yra, lygmeniu, susijusių su jų įgyvendinamomis finansinėmis priemonėmis. Tačiau EIB arba kitos tarptautinės finansų įstaigos, kurių akcininkė valstybė narė yra, iki kiekvienų kalendorinių metų pabaigos Komisijai ir audito institucijai pateikia išorės auditorių parengtą metinę audito ataskaitą. Į šią ataskaitą įtraukiami XVII priede nurodyti elementai.</p> <p>Audito arba patikrinimo susitarimai su EIB neapriboja EAR teisių naudotis informacija, kuri reikalinga Sąjungos fondų auditui.</p>	<p>75 straipsnis</p> <p>(...)</p> <p>4. Audito institucija neatlieka auditų EIB arba kitų tarptautinių finansų įstaigų, kurių akcininkė valstybė narė yra, lygmeniu, susijusių su jų įgyvendinamomis finansinėmis priemonėmis. Tačiau EIB arba kitos tarptautinės finansų įstaigos, kurių akcininkė valstybė narė yra, iki kiekvienų kalendorinių metų pabaigos Komisijai ir audito institucijai pateikia išorės auditorių parengtą metinę audito ataskaitą. Į šią ataskaitą įtraukiami XVII priede nurodyti elementai.</p> <p><u>Audito arba patikrinimo susitarimai su EIB neapriboja EAR teisių naudotis informacija, kuri reikalinga Sąjungos fondų auditui.</u></p>	<p>Taip pat žr. 34), 35) ir 36) pastabas.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>77 straipsnis</p> <p>Proporcingesnės priemonės</p> <p>78 straipsnis</p> <p>Proporcingesnių priemonių taikymo sąlygos</p> <p>79 straipsnis</p> <p>Koregavimas per programavimo laikotarpį</p> <p>(...)</p> <p>1. Jei Komisija arba audito institucija, remdamosi atliktais auditais ir metine kontrolės ataskaita, padaro išvadą, kad nebevykdomos 78 straipsnyje nustatytos sąlygos, Komisija paprašo audito institucijos atlikti papildomą audito darbą pagal 63 straipsnio 3 dalį ir imtis taisomųjų veiksmų.</p>	<p>77 straipsnis</p> <p>Proporcingesnės priemonės</p> <p>78 straipsnis</p> <p>Proporcingesnių priemonių taikymo sąlygos</p> <p>79 straipsnis</p> <p>Koregavimas per programavimo laikotarpį</p> <p>(...)</p> <p>1. Jei Komisija arba audito institucija, remdamosi atliktais auditais ir metine kontrolės ataskaita, padaro išvadą, kad nebevykdomos 78 straipsnyje nustatytos sąlygos, Komisija paprašo audito institucijos atlikti papildomą audito darbą pagal 63 straipsnio 3 dalį. <u>Ū vadovaujanti institucija taiko taisomuosius veiksmus, ir praneša stebėjimo komitetui ir Komisijai apie numatomus taisomuosius veiksmus ir jų rezultatus.</u></p>	<p>Taip pat žr. 55) pastabą.</p>
<p>88 straipsnis</p> <p>(...)</p> <p>88 straipsnio 3 dalis</p> <p>(...)</p> <p>Atliekant Komisijos arba valstybių narių auditus išimtinai siekiama patikrinti, ar įvykdytos sąlygos, leidžiančios Komisijai atlyginti išlaidas.</p>	<p>88 straipsnis</p> <p>(...)</p> <p>88 straipsnio 3 dalis</p> <p>(...)</p> <p>Atliekant Komisijos arba valstybių narių auditus išimtinai siekiama patikrinti, ar įvykdytos sąlygos, leidžiančios Komisijai atlyginti išlaidas.</p> <p><u>Pagal leidžiančią nukrypti nuostatą, jeigu veiksmas arba veiksmo dalį sudarantis projektas įgyvendinamas rengiant viešuosius pirkimus, auditas taip pat apima viešųjų pirkimų taisyklių laikymąsi.</u></p>	<p>Žr. 41) pastabą.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>93 straipsnis Sąskaitų tikrinimas</p> <p>94 straipsnis Likučio apskaičiavimas</p> <p>Sąskaitų tikrinimo procedūra</p> <p>96 straipsnis Sąskaitų tikrinimui taikoma prieštaravimų procedūra</p>		<p>Žr. 56) ir 57) pastabas.</p>
<p>98 straipsnis Komisijos atliekamos finansinės pataisos</p>		<p>Žr. 58) pastabą.</p>
<p>I priedas. ERPE, ESF+ ir Sanglaudos fondo intervencinių priemonių rūšių matmenys ir kodai – 17 straipsnio 5 dalis</p>		<p>Žr. 25) pastabą. Komisija ir teisės aktų leidėjai taip pat turėtų apsvarstyti galimybę sumažinti koeficientą, taikomą apskaičiuojant paramą klimato kaitos tikslams, naujai statomiems geležinkeliams iki 40 %, o geležinkelio transporto skaitmeninimui – 0 %</p>
<p>II priedas Partnerystės susitarimo šablonas – 7 straipsnio 4 dalis</p>		<p>Žr. 16) pastabą.</p>
<p>III priedas Horizontaliosios reikiamos sąlygos – 11 straipsnio 1 dalis</p>		<p>Žr. 7) ir 8) pastabas.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>IV priedas</p> <p>Teminės reikiamos sąlygos, taikytinos ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondui – 11 straipsnio 1 dalis</p> <p>(...)</p> <p>[Stulpelis „Konkretūs tikslai“]</p> <p>(...)</p> <p>2.2. Aisinaujinančiųjų išteklių energijos skatinimas investuojant į gamybos pajėgumus</p> <p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>2.2. Aisinaujinančiųjų išteklių energijos skatinimas investuojant į gamybos pajėgumus</p> <p>(...)</p> <p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>2.5. Vandens naudojimo efektyvumo skatinimas</p> <p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>2.6. Žiedinės ekonomikos kūrimas (perėjimas prie žiedinės ekonomikos) investuojant į vandens sektorių ir efektyvų išteklių naudojimą</p> <p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>2.6. Žaliosios infrastruktūros miesto aplinkoje ir taršos prevencijos skatinimas</p> <p>(...)</p>	<p>IV priedas</p> <p>Teminės reikiamos sąlygos, taikytinos ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondui – 11 straipsnio 1 dalis</p> <p>(...)</p> <p>[Stulpelis „Konkretūs tikslai“]</p> <p>(...)</p> <p>2.2. Aisinaujinančiųjų išteklių energijos skatinimas investuojant į gamybos pajėgumus</p> <p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>2.2. Aisinaujinančiųjų išteklių energijos skatinimas investuojant į gamybos pajėgumus</p> <p>(...)</p> <p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>2.5. Vandens vartojimo efektyvumo įvairios vanden tvarkos skatinimas</p> <p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>2.6. Žiedinės ekonomikos kūrimas (perėjimo prie žiedinės ekonomikos) investuojant į vandens sektorių ir efektyvų išteklių naudojimą</p> <p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>2.7. Žaliosios infrastruktūros miesto aplinkoje ir taršos prevencijos skatinimas</p> <p>(...)</p>	<p>Taip pat žr. 7) ir 8) pastabas.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>3.3. Tvarus, atsparus klimato kaitai, pažangus ir įvairiarūšis nacionalinis, regioninis ir vietos judumas, įskaitant geresnę prieigą prie TEN-T ir tarpvalstybinį judumą</p> <p>(...)</p> <p>ESF:</p> <p>4.1.1. Galimybių įsidarbinti visiems darbo ieškantiems asmenims, įskaitant jaunimą, ir neaktyviems asmenims gerinimas ir savarankiško darbo skatinimas bei socialinė ekonomika</p>	<p>3.3. Tvarus, atsparus klimato kaitai, pažangus ir įvairiarūšis nacionalinis, regioninis ir vietos judumas, įskaitant geresnę prieigą prie TEN-T ir tarpvalstybinį judumą, <u>plėtojimas</u></p> <p>(...)</p> <p>ESF:</p> <p>4.1.1. Galimybių įsidarbinti visiems darbo ieškantiems asmenims, ~~įskaitant~~ visu pirma jaunimą ir ilgalaikius bedarbius, ir neaktyviems asmenims gerinimas, ~~ir savarankiško darbo skatinimas~~ bei socialinė ekonomika</p>	
<p>4.1.2. Darbo rinkos institucijų ir paslaugų modernizavimas siekiant užtikrinti laiku teikimą ir poreikiams pritaikytą pagalbą ir atitikties darbo rinkos poreikiams, pokyčių ir judumo rėmimas</p> <p>(...)</p> <p>ESF:</p> <p>4.1.3. Geresnės profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, sveiką ir tinkamai pritaikytą darbo aplinką, kurioje sprėndžiamos sveikatos sutrikimų rizikos, darbuotojų imonių ir verslininkų pritaikymo prie pokyčių problemos ir skatinamas aktyvus ir sveikas ~~bei aktyvus~~ senėjimas, skatinimas</p> <p>(...)</p> <p>ESF:</p> <p>4.2.1. Švietimo ir mokymo sistemų kokybės, veiksmingumo ir atitikties darbo rinkos poreikiams gerinimas</p> <p>(...)</p>	<p>4.1.2. Darbo rinkos institucijų ir paslaugų modernizavimas siekiant <u>įvertinti ir numatyti igūdžių poreikius ir užtikrinti laiku teikimą ir poreikiams pritaikytą pagalbą ir atitikties darbo rinkos poreikiams, pokyčių ir judumo rėmimas</u></p> <p>(...)</p> <p>ESF:</p> <p>4.1.3. <u>Motery dalyvavimo darbo rinkoje, Geresnės profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, įskaitant galimybes naudotis vaikų priežiūra, sveiką ir tinkamai pritaikytą darbo aplinką, kurioje sprėndžiamos sveikatos sutrikimų rizikos, darbuotojų imonių ir verslininkų pritaikymo prie pokyčių problemos ir skatinamas aktyvus ir sveikas ~~bei aktyvus~~ senėjimas, skatinimas</u></p> <p>(...)</p> <p>ESF:</p> <p>4.2.1. Didinti švietimo ir mokymo sistemų kokybę ir rezultatyvumą ir stiprinti jų ryšį su darbo rinka, <u>kad būtų galima paprasčiau gyvi bendrujų gebėjimų, įskaitant skaitmeninius igūdžius;</u></p> <p>(...)</p>	

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>4.2.3. Lygių galimybių, visų pirma palankių sąlygų neturincčių asmenų grupėms, gauti kokybišką ir įtraukų švietimą ir mokymą pradedant ikimokykliniu ugdymu ir priežiūra, bendruoju ir profesiniu rengimu ir mokymu ir baigiant tretiniu išsilavinimu, gerinimas (...)</p> <p>ESF:</p> <p>4.3.1. Aktyvios įtraukties, be kita ko, siekiant skatinti lygias galimybes, aktyvų dalyvavimą ir geresnes įsidarbinimo galimybes, skatinimas</p> <p>ESF:</p> <p>4.3.2. Socialinio ir ekonominio marginalizuotų bendruomenių, pavyzdžiui, romų, integravimo skatinimas (...)</p> <p>ESF:</p> <p>4.3.4. Lygių galimybių laiku naudotis kokybiškais, tvariomis ir įperkamos paslaugomis gerinimas; galimybių naudotis sveikatos priežiūros sistemomis gerinimas, jų veiksmingumo ir atsparumo didinimas; galimybių naudotis ilgalaikėje priežiūra gerinimas (...)</p>	<p>4.2.3 Užtikrinti vienodą prieigą prie kokybiško, tinkamo ir įtraukaus švietimo ir mokymo, visų pirma nepalankioje padėtyje esančioms grupėms, pradedant ikimokykliniu ugdymu ir priežiūra, bendruoju ir profesiniu rengimu ir mokymu ir baigiant tretiniu išsilavinimu, taip pat suaugusiųjų švietimu, įskaitant mobilumo mokymosi tikslais visiems rėmimą:</p> <p>(...)</p> <p>ESF:</p> <p>4.3.1. Aktyvios įtraukties, be kita ko, siekiant skatinti lygias galimybes, aktyvų dalyvavimą ir geresnes įsidarbinimo galimybes, skatinimas</p> <p>ESF:</p> <p>4.3.2. Socialinio ir ekonominio trečiųjų valstybių piliečių ir marginalizuotų bendruomenių, pavyzdžiui, romų, integravimo skatinimas (...)</p> <p>ESF:</p> <p>4.3.4. Lygių galimybių laiku naudotis kokybiškais, tvariomis ir įperkamos paslaugomis gerinimas; socialinės apsaugos sistemų modernizavimas, įskaitant galimybių naudotis socialine apsauga gerinimą; galimybių naudotis sveikatos priežiūros sistemomis ir ilgalaikės priežiūros paslaugomis gerinimas, jų veiksmingumo ir atsparumo didinimas; galimybių naudotis ilgalaikėje priežiūra gerinti- #*#*#</p> <p>(...)</p>	

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>V priedas</p> <p>ERPF (investicijų į darbo vietų kūrimą ir augimą tikslas), ESF+, Sanglaudos fondo ir EJRŽF lėšomis remiamų programų šablonas – 16 straipsnio 3 dalis</p> <p>2.1.1.2. Rodikliai</p> <p>[3 lentelė. Rezuliatų rodikliai]</p> <p>(...)</p> <p>4 skirsnis. Reikiamos sąlygos</p> <p>Nuoroda: 19 straipsnio 3 dalies h punktas</p> <p>(...)</p>	<p>V priedas</p> <p>ERPF (investicijų į darbo vietų kūrimą ir augimą tikslas), ESF+, Sanglaudos fondo ir EJRŽF lėšomis remiamų programų šablonas – 16 straipsnio 3 dalis</p> <p>(...)</p> <p>4 skirsnis. Reikiamos sąlygos</p> <p>Nuoroda: 179 ~~straipsnio~~ 3 dalies h punktas</p> <p>(...)</p>	<p>Taip pat žr. 14) ir 16) pastabas.</p> <p>Bet to, siūlomo reglamento V priedo 2.1.1.2 lentelėje turėtų būti pateikiamos rezultato rodiklių tarpinės reikšmės pagal ESF+ reglamento konkrečiai ESF+ fondui skirtą reglamento 15 straipsnio 3 dalies nuostatas.</p>
<p>VII priedas</p> <p>Duomenų perdavimo šablonas – 37 straipsnis ir 68 straipsnio 1 dalies g punktas</p>		<p>Siūlomo reglamento VII priede turėtų būti pateikiamas paaiškinimas, kokia informacija perduodama programoms, remiamoms ESF+, PMF, VSF ir SVVP lėšomis.</p> <p>VII priede taip pat turėtų būti pateikiama informacija dėl „su išlaidomis nesusijusio finansavimo“, remiantis reikalavimu, susijusiu su Finansinio reglamento 125 straipsnio 3 dalimi.</p>
<p>X priedas</p> <p>Pagrindiniai valdymo ir kontrolės sistemoms taikomi reikalavimai ir jų klasifikacija – 63 straipsnio 1 dalis</p>		<p>Žr. 48) pastabą.</p>
<p>XIV priedas</p> <p>Valdymo ir kontrolės sistemos aprašymo šablonas – 63 straipsnio 9 dalis</p>		<p>Žr. 48) ir 49) pastabas.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>XV priedas</p> <p>Valdymo pareiškimo šablonas – 68 straipsnio 1 dalies f punktas</p> <p>Aš (mes), toliau pasirašęs (-ę) (...), pareiškiau (-iame), kad:</p> <p>(...)</p> <p>b) sąskaitose nurodytos išlaidos atitinka taikytinus teisės aktus ir buvo panaudotos numatytiems tikslams,</p>	<p>XV priedas</p> <p>Valdymo pareiškimo šablonas – 68 straipsnio 1 dalies f punktas</p> <p>Aš (mes), toliau pasirašęs (-ę) (...), pareiškiau (-iame), kad:</p> <p>(...)</p> <p>b) sąskaitose nurodytos išlaidos atitinka taikytinus teisės aktus ir buvo panaudotos numatytiems tikslams,</p> <p>c) <u>įdiegtomis kontrolės sistemomis užtikrinamas pagrindinių sandorių teisėtumas ir tvarkingumas.</u></p> <p>patvirtinu (-ame), kad galutinėje audito ir kontrolės ataskaitose ataskaitiniais metais nustatyti nurodyti pažeidimai sąskaitose buvo tinkamai ištaisyti, visų pirma siekiant laikytis 92 straipsnio dėl sąskaitų pateikimo siekiant užtikrinti, kad pažeidimai yra mažesni nei 2 % reikšmingumo lygio.</p>	<p>Žr. 124 dalį.</p>
<p>patvirtinu (-ame), kad galutinėje audito ir kontrolės ataskaitose ataskaitiniais metais nustatyti nurodyti pažeidimai sąskaitose buvo tinkamai ištaisyti, visų pirma siekiant laikytis 92 straipsnio dėl sąskaitų pateikimo siekiant užtikrinti, kad pažeidimai yra mažesni nei 2 % reikšmingumo lygio.</p>	<p>Nuostatos, šiuo metu neįtrauktos į pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Priglobščio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir vizų priemonės finansinės taisyklės (COM(2018) 375 final).</p>	<p>N. d.</p>
		<p>Siūlomu reglamentu turėtų būti siekiama iš naujo įtraukti į BNR privalomą nepriklausomą įvertinimą ir bendrus privalomo įvertinimo standartus, pavyzdžiui, sąnaudų ir naudos analizę, kad būtų galima atrinkti finansiskai svarbius veiksmus, kurie garantuotų geriausių kokybės ir kainos santykį.</p> <p>Žr. 45) pastabą.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
N. d.		<p>Siūlomu reglamentu turėtų būti siekiama apriboti ES įnašą į projektus, iš kurių gaunama pajamų, iki tiek, kiek būtina, iš naujo įtraukiant fiksuotųjų normų viršutinės ribos taikymą bendroms finansuoti tinkamoms išlaidoms, skirtoms projektams, iš kurių gaunama pajamų, pagal sektorių, remiantis turimų įrodymų analize, arba finansinių priemonių taikymą, kaip pakeidautiną galimybę bendrai finansuoti projektus, iš kurių gaunama pajamų.</p> <p>Žr. 46 pastabą.</p>
<p>Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo pasiūlymas</p> <p>(COM(2018) 372 final)</p>		
<p>7 straipsnis</p> <p>Rodikliai</p> <p>1. Šio reglamento I priede nustatyti su ERPF ir Sanglaudos fondu susiję bendrieji produkto ir rezultato rodikliai ir pririnkus konkrečios programos produkto ir rezultato rodikliai taikomi pagal Reglamento (ES) 2018/xxxx [naujojo BNR] [12] straipsnio [1] dalies antros pastraipos a punktą, [17] straipsnio [3] dalies d punkto ii papunktį ir [37] straipsnio [2] dalies b punktą.</p> <p>(...)</p>	<p>7 straipsnis</p> <p>Rodikliai</p> <p>1. Šio reglamento I priede nustatyti su ERPF ir Sanglaudos fondu susiję bendrieji produkto ir rezultato rodikliai ir pririnkus konkrečios programos produkto ir rezultato rodikliai taikomi pagal Reglamento (ES) 2018/xxxx [naujojo BNR] [12] straipsnio [1] dalies antros pastraipos a punktą, [17] straipsnio [3] dalies d punkto ii papunktį ir [37] straipsnio [2] dalies b punktą.</p> <p>(...)</p>	<p>Žr. 24) ir 27) pastabas.</p>
<p>I priedas.</p> <p>Bendri ERPF ir Sanglaudos fondui taikomi produkto ir rezultato rodikliai – 7 straipsnio 1 dalis</p>		<p>Žr. 22), 23) ir 24) pastabas.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos socialinis fondo + (ESF+) (COM(2018) 382 final)		
2 straipsnis. Apibrėžtys		Žr. 22) pastabą.
15 straipsnis. Rodikliai ir ataskaitų teikimas	1. Kad būtų galima stebėti įgyvendinimo pažangą, programoms, kurioms teikiama bendroji ESF+ dalies, kuriai taikomas pasidalijamasis valdymas, parama, turi būti naudojami bendrieji produkto ir rezultato rodikliai, kaip nustatyta šio reglamento 1 priede. Programoms taip pat gali būti naudojami konkrečios programos rodikliai. 2. Bendriesiems ir konkrečios programos produkto rodikliams nustatoma nulinė pradinė reikšmė. Jei tinka atsižvelgiant į remiamų veiksmų pobūdį, šiems rodikliams absoliučiais skaičiais nustatomos kaupiamosios kiekybinės tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės. Praneštos produkto rodiklių reikšmės išreiškiamos absoliučiais skaičiais. (...)	Taip pat žr. 24) ir 27) pastabas.
I–III priedai		Žr. 24) pastabą.

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
<p>Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl konkrečių nuostatų, taikomų siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo („Interreg“), kuriam skiriamas Europos regioninės plėtros fondo ir išorės finansavimo priemonių lėšos, pasiūlymas</p> <p>(COM(2018) 374 final)</p>		
<p>33 straipsnis.</p> <p>Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo („Interreg“) rodikliai</p> <p>1. Reglamento (ES) [naujas ERPF] [I] priede nustatyti bendri produkto ir rezultato rodikliai; jei reikia, konkretūs programos produkto ir rezultato rodikliai naudojami pagal Reglamento (ES) [naujas BNR] 12 straipsnio 1 dalį, šio reglamento 17 straipsnio 3 dalies d punkto ii papunktį ir 31 straipsnio 2 dalies b punktą.</p>	<p>1. Reglamento (ES) [naujas ERPF] [I] priede nustatyti bendri produkto ir rezultato rodikliai; jei reikia, konkretūs programos produkto ir rezultato rodikliai naudojami pagal Reglamento (ES) [naujas BNR] 12 straipsnio 1 dalį, šio reglamento 17 straipsnio 3 dalies d punkto ii papunktį ir 31 straipsnio 2 dalies b punktą.</p>	<p>Žr. 27) pastabą.</p>
<p>48 straipsnis</p> <p>Veiksmų auditas</p>		<p>Žr. 52) pastabą.</p>
<p>Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, kuriuo panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 508/2014</p> <p>(COM(2018) 390 final)</p>		
<p>I priedas</p> <p>Bendrieji rodikliai</p>		<p>Nuostatose turėtų būti reikalaujama naudoti tiek „produkto“, tiek „rezultato“ rodiklius. Jose taip pat turėtų būti apibrėžti bendrieji rodikliai, kuriuos valstybės narės turi naudoti kiekvienai paramos sričiai arba veiksmų tipui, ir užtikrinti, kad juos pateikti būtų privaloma.</p>

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų siūlymas	Pastabos
Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio ir migracijos fondas (COM(2018) 471 final)		
VIII priedas 28 straipsnio 3 dalyje nurodyti produkto ir rezultato rodikliai		Nuostatose turėtų būti reikalaujama naudoti tiek „produkto“, tiek „rezultato“ rodiklius. Jomis taip pat turėtų būti leidžiama privaloma tvarka pranešti visus produkto ir rezultato rodiklius pagal konkrečių tikslą.
Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl sienų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonės, įtrauktos į Integruoto sienų valdymo fondą (COM(2018) 473 final)		
VIII priedas 25 straipsnio 3 dalyje nurodyti produkto ir rezultato rodikliai		Nuostatose turėtų būti reikalaujama naudoti tiek „produkto“, tiek „rezultato“ rodiklius. Jomis taip pat turėtų būti leidžiama privaloma tvarka pranešti visus produkto ir rezultato rodiklius pagal konkrečių tikslą.
Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriamas Vidaus saugumo fondas (COM(2018) 472 final)		
VIII priedas 24 straipsnio 3 dalyje nurodyti produkto ir rezultato rodikliai		Nuostatose turėtų būti reikalaujama naudoti tiek „produkto“, tiek „rezultato“ rodiklius. Jomis taip pat turėtų būti leidžiama privaloma tvarka pranešti visus produkto ir rezultato rodiklius pagal konkrečių tikslą.

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT